

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak
magánosoknak: egész évre 300, félévre
megyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 60, 50,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6

Vajda

Történelmi név, a modern és új Románia egyik nagy államférfia, akinek nagy érdemei vannak és aki ma is vezéralakja a román politikának. Ez a vezérpolitikus olyan ajánlatot tett a nemzeti parasztpárt program-tervező bizottságban, amellyel beírja nevét a zsidóság történelmének szomorú oldalaira. Bámulatos és reánk zsidókra nézve meglepő a végtelenül szomorú átalakuláson ment keresztül Vajda Voevod Sándor, amíg a magyarnyelvű iskoláktól, a magyar parlamentből és a háború előtti Magyarország mentalitásától eljutott a numerus clausus követeléséig. Szerencsére nem nekünk kell először megadni neki a választ, mert megadták neki párttársai, barátai, Maniu, ez az európai nyugati horizontokig felemelkedő nagyszerű, kiváló jellemű politikus, meg Lupu dr. és Michalache. Azt hisszük, ők is meg voltak döbbenve, amikor a reakciónak egy olyan bámulatosan egyszerű és hallatlanul sértő ajánlatát hallották Vajda volt minisztereinké.

Tudtuk eddig is, hogy Vajda Sándor új vizekre evezett, amely ennél csodálatosabb, mert róla évtizedekig azt hitte mindenki, hogy „európai” gondolkozású, a szónak és a mögötte levő asszociációnak minden vonatkozásában. Vajda Sándor az utóbbi években egészen szélső jobboldali vizekre evezett. Ezt is tudtuk. Hogy szimpatizál az antiszemita szervezetekkel — ezt is éreztük. De hogy párfordulásának ilyen messzemenő konzekvenciáját vonja le, hogy a cári sötét idők numerus claususát, a Barna Veszedelem rettenetét akarja meghonosítani, ezt úgy hisszük, még pártbarátai is meglepetéssel fogadták. Szerencsére európai látókörű férfiak vannak, akik visszautasították Vajda tervét és a pártértekezleten leszavazták. Hogy tisztán láthassuk az ügyet, el kell mondjuk azt is, hogy legújabbán ismét letartóztattak különböző városokban „kommunista gyanus” fiatalokat. És ha szembe akarunk nézni bátran az adótsággal, be kell valljuk, hogy elég nagy számban van közöttük zsidó is. Mindenesetre le kell szögezzük azt is, hogy egyáltalán nem szimpatizálunk ezzel az áramlattal és mélyen elítéljük mindazokat a zsidókat, akiket ily gyanuba fognak. Kárhozzátjuk azért őket, mert elsősorban magukat teszik tönkre, azután hozzátartozóikat, végül az egész zsidóságra bajt hozhatnak.

De védelmükre el kell mondjuk, hogy nagyon kilátástalan a jövőjük. Vajda Voevod azzal indokolja javaslatát, hogy ezzel lehetővé akarja tenni a románság szupremációját minden vonalon, szemben a kisebbségekkel. Azt akarja — ugymond — hogy mindenhol a románság ereje győzzön. Kérdezzük mi itt, hogy talán az állami gépezetben, a hadseregnél, a CFR-nél, meg akármerre is nézünk, érvényesül-e zsidóság még a numerus clausus arányában is? Nem és nem! Sehol a közigazgatásban, sehol egyetlen állami és ahhoz közelálló intézményben nincs zsidó! Hát hol akar még kiszorítani bennünket? Orvosi pályáról, vagy a jogiról? Nem szabadna tovább kereskedni

sem, vagy ipart üzni? Micsoda sors várhat reánk, ha egy olyan különösen művelt, széleslátókörű államférfi is ilyen tulásba kerül. Amellett Vajda orvos is. Nem mázoló-segéd. Ő tudja, mit nyújtott csak az orvostudománynak a zsidóság! Gondolja, hogy így jobban boldogulna az ország, ha a zsidók bafyval a hátukon, csak tollat gyűjtene a faluvégeken? Már eddig is tulton túl sok zsidó fiatal nem tudja, hova menjen, hol helyezkedjék el. A foglalkozási ágak nagyrészből amugy is el van zárva. Hát mit akar még Vajda Sándor és a többiek, akik még azokat a szűk lehetőségeket is el akarják zárni a zsidóság elől, ahol ma még érvényesülhetnek. Maniu jól válaszolt Vajdának. Így nem lehet megoldani a kér-

dést. Tul primitív megoldás ez a mai korban. A cári időkben és ott Oroszországban jó lehetett, 1935 ben anachronizmus a versenytársat erőszakkal elnémitani.

Ugylátszik a zsidóság bajainak örömpohara még nem telt meg színültig. Most már Vajda is üldöz bennünket. És még keservebbé akarja tenni a zsidó ifjuság életét.

Hála és köszönet azoknak a józanoknak a nemzeti parasztpártban, akik nem engedték, hogy ez a torz-szüllött világrajójjön. Vajda Sándort pedig arra kérhetnénk, ha szavunk eljut hozzá, hogy vegye szintén revízió alá álláspontját, mert abban a korban, amelyben ő van, bölcssek szoktak lenni az emberek és nem meggondolatlan demagógiát vesznek igénybe, hogy uralomra jöhessenek ismét.

A zsidóság katasztrófális helyzete

feltétlenül szükségessé teszi a Zsidó-Világkongresszus egybehívását

Páris. A világ legnagyobb zsidó szervezetei elhatározták, hogy a nyár folyamán megtartják a Zsidó Világkongresszust. Ezzel szemben a Board of Deputies of British Jews elnöke, Newille Laski, Amerikában való tartózkodása alkalmával f. év elején azt a kijelentést tette, hogy Anglia, Franciaország, Belgium és Hollandia zsidó szervezetei és hitközségei, akiknek nevében beszél, ellene vannak a Zsidó Világkongresszusnak. Erre válaszul a világkongresszus francia elnöke, Andree Spiré a francia zsidó szervezetek nevében energikusan tiltakozott Laskinak kijelentésével szemben. Ugyancsak hasonló értelemben, a francia frontarcosok szervezete is szerencsés kezdeményezésnek jelenti ki a Zsidó Világkongresszust, amelyben szükségesnek tartják

a zsidóság minden rétegének összefogását a zsidó érdekek képviseletére és e célból felhívást intéz a világ összes zsidó frontarcosaihoz is.

Varsóban E. Tscherikower történész, a Comitée des Delegations Juives képviseletében erőteljes akciót indított a Zsidó Világkongresszus érdekében, amikor is Rosmarin sejm képviselő, az amerikai Jewish Committeehez a következő láviratot menesztette: „A zsidó világkongresszus összehívását szükségessé teszi, a világ zsidóságnak katasztrófális helyzete. Az amerikai zsidóságnak tömeges képviselete a Kongresszuson, annak erőt fog adni. Kövessetek el mindent, hogy a Világkongresszus okvetlenül megtartassék.”

A carei (nagykárolyi) hitközségben újult erővel tombol a pártok közötti harc

A legutóbbi számunkban részletesen megemlékeztünk arról, hogy a központi Iroda választmánya milyen döntést hozott a carei (nagykárolyi) ügy végleges likvidálására. De említhető, hogy mostanában semmi sem történik a szabályok szerint, ezen határozaton is túlte magát a Teitelbaum Jól szalmári főrabbi pártja és nagykárolyi hívei. Az iroda választmányának határozata dacára, az elmúlt vasárnap, minden előzmény nélkül, újabb választást tartottak, ahol alig elenyésző többséggel Kassovitz Sámuel választották új elnöknek, aki eszköze és ítélet végrehajtója mindannak, amit a Teitelbaum Jól főrabbi és chászidjai elhatároznak. Ezen a választáson is csak úgy sikerült nekik többséget összehozni, hogy a szavazólisztában fölvettek számos Szalmáron és Valea lui Mihai-on lakó, régebben hitközségi tagok között szereplőket és leszavaztattak oly vak embeereket, akik nem tudhatták, kikre adják le voksaikat.

Dacára annak, hogy a Központi Iroda határozata értelmében sem ezen választás megejtésére, sem újabb hatósági beavatkozásra

joga a jelenlegi rezsimnek nem volt, ezek dacára a választás megejtése után megbízottjait leküldötték Bucurestibe, hogy ismét miniszteri engedélyt kérjenek akarattuk keresztülvitelére, valamint a szaploncai metsző funkciójának megszüntetésére és a városból való kitiltására, ami a carei zsidóság legmélyebb megvetésével és felháborodásával találkozott.

Mély felháborodást kelt a carei hitközségben az is, hogy állítólag, amidőn Teitelbaum Jól főrabbi a Központi Iroda gyűléséről az éjszakai vonattal hazautazott, kiszállított Oradeán és kapacitálására az oradeai ort. hitközség vezetősége újabb nagy összegeket adott arra, hogy hívei tovább folytassák a harcot, mindaddig, amíg ezen kimondottan áskénáz hitközségből is, az áskénáz híveket kidorongolják.

Az Irodának ama rendelkezéseit sem akarja a károlyi ort. hitközség vezetősége respektálni, mely szerint az öltagu választott bíróság élére közösen válasszanak egy elnököt, hanem minden törekvességük oda — irányul

hogy a Központi Iroda „nevezze” ki a rabbi-tanács elnökét. Már pedig az előrelátható, ha az Irodára lesz bízva az elnök kinevezése, annak pártatlanságát már előre is kétségbe lehet vonni, hiszen annak kinevezése Teitelbaum Jólé ingerenciája alapján fog történni, hogy azoknak kedvezzen, akik Horovitz fő-rabbi és askenázi hívei ellen vannak.

Tehát ismét izzik minden Careiliben, mivel ilyen törvénytelenységnek adja oda magát a careii zsidóság Teitelbaum párti része, amely nem tud belenyugodni abba, hogy az igazság és a hitközség komoly többségének akarata érvényesüljön és ne a Teitelbaum jóléi fő-rabbi srdeke.

Meg kell jegyezzük, hogy tudomásunk szerint, igen sokan vannak a careii zsidóságban olyanok, akiknek már nagyon kínos ez a hercehurca és a másik hitközséggel együtt akarnak egy igazi hamisítatlan minden igényt kielégítő orth. hitközséget alakítani.

Itt jegyezzük meg azt is, hogy Horovitz Ábis fő-rabbi a napokban Sigheten egy Brith-Milon vett részt, ahol nagy ünneplésben részvételét.

I. Napoleon és Cohn Tóbiás

Hogy Napoleon ki volt, azt mindenki tudja, de hogy Cohn Tóbiás ki volt, azt még a francia történészek közül is csak a nagyon kevés tudós tudja, jellehet Cohn Tóbiás nagyon intim viszonyban volt a korzikai óriással. Cohn Tóbiás kerekén száz évvel ezelőtt halt meg: míg élt, közírszteleknek övendelt és nemcsak Napoleonnal volt, — mint már írtuk — közeli nexusban, hanem az egész császári udvarral, sőt, a Napoleon bukása utáni hatalmasságokkal is. Cohn Tóbiás tyukszemirtő volt, még hozzá minden idők legkiválóbb tyukszemirtója, Nagy Napoleon és később a Bourbonok udvari tyukszemoperálórja. Így aztán érthető, hogy a hatalmas uralkodó, akit a természet sok fájdalmas tyukszemmel sújtott, igen gyakran várta epekedve Cohn mester látogatását. Mikor megérkezett a mester, a császár mindig rosszkedvű és ingerült volt, de Tóbiás bácsi fúrge kése nyomán enyhült a bin és oszlott a rosszkedv, úgyhogy a múltat végén a császár és a zsidó pedikűr rendszerint kedélyesen beszélgettek. Nem volt nagy lu men Tóbiás, de természetes zsidó humora volt és így nem egy jó mondása maradt fenn. Mikor 1805-ben a császár hadjáratából Párisba érkezett azonnal magához hívatta az udvari tyukszemirtót, aki villámgyorsan hozzáfogott a kinzó bőrkeményedések leoperálásához. A nagy gyorsaság nem tetszett az uralkodónak, félt is, hogy belevág, ezért rákiáltott Tóbiásra: „Ne olyan gyorsan!” — A kis zsidó, anélkül, hogy lassított volna, rögtön válaszol: „Sire, mi ez a gyorsaság ahhoz képest, amivel Felséged az ausztriai csatát megnyerte!” — Az e fajta hízlegéseket Napoleon nagyon is méltányolta. Cohn Tóbiás státusba vett udvari tisztviselő volt évi 6000 frank fizetéssel. Uniformisban járt, háromszögletű diszkalappal és spádával, ajtaján a császári címer díszelgett és az egész udvar megtiszteltetésnek vette, ha tyukszemeit vele vágathatta ki.

Maga a nagy császár is szívesen eltré-falkozott az ügyes jómodoru emberrel. Egy ízben megtörtént, hogy Napoleon előkelő foglya, a Fontainebleauba internált VII. Pius pápa is igénybe vette Tóbiás mester művészetét. Mikor a szent atya pedikűrözése után a császár találkozott a mesterrel, a következőket mondta neki: „Hallod-e Tóbiás! Őszintesége egész dicshimnuszokat zengett a művészetéről egészen addig, amíg meg nem mondtam neki, hogy Te egy zsidó vagy, mire elcsodálkozott és nem győzte eleget csóválni a fejét...” — Napoleon bukása nem sokat változtatott Tóbiás bácsi sorsán, mert XVIII. Lajos udvara is megtartotta őt. A Bourbonok is nagyon jól tudták, hogy a politibának a tyukszemekhez nincs sok köze. Cohn Tóbiás még hosszú éveken át vágta a felséges és fenséges tyukszemeket, közírsztelekben álló polgára volt Párisnak és hűséges fia, buzgó tagja a zsidó hitközségnek. Hivatalos állása nem változtatta meg vallásosságát. Minden nap

felkereste a zsinagógát és vigyázott, hogy a szombat szentségét meg ne szegje. Mikor derűs és boldog öregség után száz évvel ezelőtt meghalt, tekintélyes vagyonát zsidó jótékony egyesületekre és a hitközségre hagyta.

— Blum Zsigmond az oradeai Zs. N. Sz. főtitkára hirtelen elhunyt. Súlyos gyász és nagy veszesség érte Oradea és Erdély zsidóságát Blum Zsigmond, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség oradeai főtitkárának hirtelen elhunytával. Blum Zsigmond neve szorosán együttvárt az elmúlt 15 esztendő erdélyi cionista mozgalom történelmével. Nem volt olyan akció, olyan cionista megmozdulás, ahol az első sorokban ott ne lett volna Blum Zsigmond, szerényen, de töretlenül hittel és akarattal. Blum Zsigmondnak seha semmi sem volt sok, semmi sem volt elég, ha dolgozni kellett. De ő nemcsak irányítani tudott, nemcsak a vezetés babérjait aratta le, hanem mint sorakatonája is részt vett a nagy küzdelemben. A cionista élet minden területén dolgozott. — De nem látszott rajta sehasem fáradtság. Blum Zsigmond nem mutatta a fáradtságot, pedig a nagy teher ölte meg. Blum Zsigmond szívbarjos volt, de ezért sok ember munkáját végezte egymaga. Hetfőn nem jól érezte magát és ellátogatott dr. Pollacsak Pál orvosához, aki plihenést ajánlott neki. De este mégis gyűlésen vett részt, adminisztrált, irányított, tervezett és másnap reggel amíg felkelt, hogy újra munkához lásson, — szívhez kapott és holtan hanyatloított hátra. — Meghalt Blum Zsigmond és halála mély űrt hagy az erdélyi cionista életben. — Temetése szerda délelőtt 11 órakor a város zsidó-színházának osztagján részvétele mellett folyt le. Koporsója fölött gyászbeszédet mondottak: Fuchsz Benjámint fő-rabbi, Nusszbaum Sámuel, a Zsidó Nemzeti Szövetség Kibjének képviselője, dr. Marton Ernő az „Új Kelet” szerkesztője, dr. Bárdos Imre a Alapot, Juszt Móse az ifjúság és Ráth Efraim a Brith Ivrit nevében. A ZsNSz és az Alapok vezetését távlatilag konderültak a tragikus hirtelenséggel elhunyt Blum Zsigmond család-jánál. — Az elhunytat kiterjedő rokonság gyászolja.

— Palesztinában a földközvetítőket az arabok el teszik a láb alól. Jeruzsálem. Néhány héttel ezelőtt a Jeruzsálem melletti Kulonia faluban egy arabot gyilkoltak meg, aki azzal foglalkozott, hogy földek eladását közvetítette a zsidóknak. A rendőrségi vizsgálatnak eredményeként két arabot tartóztattak le akikről a jeruzsálemi Howak bírósága több napi kihallgatás után megállapította, hogy lelküket egy csoport szociális karakterisztikus gyilkolási bűntett terheli. Kifűnt ugyanis, hogy Kulonia faluban egész csapat terrorista azzal foglalkozott, hogy a földközvetítőket a láb alól eltegye. A két letartóztatott arab vádlott már a múltban is azzal lett vádolva, hogy az 1929 augusztusi események alkalmával a Mokleff családot Mozában meggyilkolták. Bizonyítékok hiánya folytán azonban akkor szabadlábra helyezték őket. Az egyik rendőrségi tanubizonyíték szerint, kifizűnt az is, hogy a vádlottak egymás közötti beszélgetések közben utaltak a jeruzsálemi muftival levő összeköttetésükre is. A vizsgálóbíró kihallgatása után, a vádlottakat a nyilvános tárgyalások megtartásáig szigorított fogságban tartják.

— A bécsi Palesztina-Hivatal átiratot intézett lapunk szerkesztőségéhez, amelyben arra kér bennünket, hogy 1935. I. 18-iki számunkban közöljünk hirasunkat, amelyben bécsi tudósítás alapján azt hírt hozzuk, hogy a wien Palesztina-Hivatal irodájának berendezése alkalmával Schöllershammer náci cégtől vásárolta a szükséges tapétákat, cölöljük meg. A bécsi Palesztina-Hivatal leszögezi, hogy az iroda minden szükségletét zsidó cégeknél szerezte be és iapétákat az iroda berendezésénél egyáltalán nem használtak. — Készséggel igazítjuk helyre az autentikus felvilágosítás alapján hirasunkat, mert valóban elszomorító jelenség volna, ha olyan hivatali fórum, mint a bécsi Palesztina-Hivatal is náci cégeket támogatna.

NEM UTAZHAT
diana
SŐSBORSZESZ
NÉLKÜL!

— A lengyel kormány beleavatkozik a zsidó hitközség beléletébe. A lengyel szociális bizottságában Dr. Rosmarin képviselő szomorú képet festett a zsidó nyomorról és vázolta a zsidóságot ért jogfosztásokat, valamint azt, hogy másodrendű állampolgárok módjára kezelik őket. A zsidókat úgy az állami, mint a monopól hivatalkóktól teljesen távolították és az „Eratikus” tönkre teszi a zsidó gazdasági pozíciókat. Általánosan az a tendencia uralkodik, hogy a zsidókat az összes gazdasági pozíciókból kiszorítsák. A belügyi kormányzat nem akadályozza meg az antiszemitizmus terjedését, sőt sok esetben tolerálja azt. Sőt mi több ezek a szervek maguk mozdítják elő az antiszemitizmust. Amíg bizonyos körök büntetlenül uszítanak a zsidók ellen és a lengyel nép előtt azt követelik, hogy a zsidókat zárják ki az összes polgári jogokból és szorítsák ki a még meglévő munkahelyeikről, addig a hivatalos körök is úgy állítják be tevékenységüket, hogy azok az antiszemitizmus vonalának feleljenek meg. Ezek az eljárások szöges ellentétben állanak a belügyminiszter kijelentéseivel, aki többszörösen kijelentette, hogy nem ismer különbséget vallás és nemzetiség között. A belügyminiszteri alá rendelt közegek olyan magatartást tanúsítanak a zsidók ellen, mintha egyáltalán nem formálhatnának semmi jogot sem politikai sem gazdasági tekintetben és csak mint másodrendű állampolgárokat tűrik meg őket. Jogtalanul beavatkoznak a hitközségek beléletébe és ahol ilyen beavatkozás van, ott a hitközségi élet demoralizálódik, mert a vezetők nem képviselik a zsidó nép érdekeit, csak a Staroska parancsait követik. A hatóságok beledrúgják magukat a rabbinátus jogkörébe is és ha a nép látja ezeket a hivatalos visszaéléseket, hogyan képviselhetők kellő respekussal az ilyen közegek irányában? Felkéri tehát a belügyminisztert, hogy saját haráskörében hasson oda, hogy 3 millió lakosságnak az érdekeit minden vonalon respektáltassanak, mert ez egyenesen államérvék is. — A belügyminiszter eddig még nem adott választ a nagyhatalmas felszólalásra.

— A kassai rabbi cherem-álma Spirarabbiról. Kassa. Az elmúlt napokban számos zsidó hitközségi zsidó intézménynek és orthodox zsidóknak röplapot kézbesítettek ki, melyben Brach kassai fő-rabbi tüzet ont Spira munkácsi fő-rabbi és a szeptinai rebbe. A röplapban óvja összes tanítványait s híveit ezektől a „hamis prófétáktól”, akiktől olyan távol kell tartásuk magukat, mint a „Szitré Achrétól”. (A gonosz szellemek gyülekezete) s ha véletlenül összetalálkoznak velük, úgy „Támé! Támé! jikra!” (Tisztátalan! Tisztátalan! kiáltandó). Nem szabad őket minjanhoz számítani s ha farkasok üldözik az embert, úgy inkább egy cionista házába szabad menekülni, mint az ő házukba. Mint hírlik, a kassai fő-rabbi ezt a kirohanást megállmodta, amennyiben — saját bevallása szerint — nemrég az egyik őse megjelent álmában és megparancsolta neki, hogy járjon el a legszigoribban Spira munkácsi rabbi és a „szepinkei” ellen. Sajnos még álmoknak is szomorú.

SZÓDAVIZ-szükségletét ne kösse le, én azt mindenkor kartelen kívüli olcsó áron — rendelésre — házhoz szállítom.

Tisztelettel: BERKOVITS,
(volt honvéd főszámvevő)
Haieu.

HETI GLOSSZÁK

A szó és tett közötti különbség

Sokszor és sokat írtak már arról, hogy számos ember mennyire nem ura szavának, mennyire nem akarja vagy tudja megtartani ígéretét. De — sajnos — ez nem egyes emberek csunya tulajdonsága, hanem népeké is. Nagy és tekintélyes közösségeké, államoké, amelyekről azt kellene feltételeznünk, hogy mint a közösségek legfontosabb szervei, ural szavuknak. Ural szavuknak pláne akkor és olyan esetekben, amikor dimenzióikhoz képest bagatelül ügyről van szó.

Abból az alkalmából kell ezt elmondjuk, hogy hír jön Amerikából és ez úgy szól hogy a Washingtonban megtartott palesztinai konferencián, amelyen 1587 delegátus vett részt, ahol Roosevelt elnök is delegátusával képviseltette magát, amelyről a londoni Times azt írja, hogy sohasem volt az USA területén egy ilyen reprezentatív gyűlekezet — azt is megállapította, hogy a németországi menekültek ügyében nem tartotta meg szavát egyetlen népszövetségi állam sem. Az amerikai Bnei Brith páholyok elnöke mondotta: Tizenöt havi munka után egyetlen dollár sem folyt be a menekültek javára abból a tizenöt országból, amely hozzájárult ahhoz, hogy Mac Donald népszövetségi megbízott misszióját megkezdje. Nem könnyítettek a bevándorláson és egy dollárt sem adtak. Amellett a saar-vidéki emigránsok helyzete sincs még tisztázva, csak Franciaország tett immel-ámmal kijelentéseket. Eddig még minden és mindenhol zsidók adtak. Ők adták a nem-zsidó menekülteknek is. Ellenben a nagy államok, a szótartóak képzelt európai államok semmit sem adtak. Tanácsokat adtak és gyenge kis vállveregést. De pénzt vagy könnyítést azoknak, akiket a náci terror elűzött hazájukból — semmit. Ezt hirdette a Bnei Brith páholyok elnöke Washingtonban. Hozzátehetjük még, hogy Mac Donald népszövetségi főmegbízott sem sokat tett. Csak a zsidó zsebek felel ki magukért — és a kis küzdő Palesztina. A „nagy” államok, melyek a szótartás mintaképele lehetnének, úgy viselkednek, mint a nagyzó hazug emberek.

Szomorú megállapítás ez — és klábrándító...

Amikor egy hitközség megüli a főnyereményt

Aki címünket olvassa és egy kis közösséget érez a hitközségek iránt, boldogan sóhajtott fel — vajjon nem a mi súlyos gondokkal küzdő hitközségünket éri ez a ritka szerencse? Nem szives olvasó, E-dély kies hércel között, nem iryás olvasó ott lenni a délvidéken, valahol a Duna mentén és nem kedves olvasó ott fenn a kis ruszinszkó' közületekben, nem bennünket éri a szerencse, hanem egy olasz város zsidó közösségét. A

tyrrenéi tenger partján fekszik Livornó, a híres olasz zsidó hitközség, amelynek már 1590-ben nagy privilégiumokat biztosított a toscanai nagyherceg. És ez a livornói zsidóság rendkívül sok spanyol zsidónak nyújtott nagyszerű menedéket. Viszomázul pedig nagyszerű híres és élénk kikötővárossá virágoztatta fel az olasz tengerpart eme drágagyöngyét. Híres város volt eddig is Livornó. Híres, derék zsidóíró, híres rabbiáiról és világhírű héber könyvnyomdájáról. Most ehez a sok szellemi kincshez anyagi kincs is járul. Jön a hír, messzi Itáliából, hogy az olasz állampapírok prémiumának huzásakor a hitközség birtokában levő papír, fél millió lírát nyert. A nagy örömhíre fel, a hitközség vezetősége elhatározta, hogy a nyereséget a szegények között osztja szét és szociális intézményeket létesít. Fél millió líra ott is nagy pénz. Nemcsak erre mifelénk, ahol körülbelül hat milliót tenne ki. Valljuk be jó helyre jutott. És, ha egy kicsit trigységgel is látjuk a livornói hitközség nagy szerencsését, arra gondolunk, milyen jól is jönne erre mifelénk is egy ilyen „hauptreferer” féle, mennyi jesivát, mennyi szegény zsidót, mennyi napi gonddal küzdő testvérünket lehetne megmenteni vele.

Vegy ki tudja? Talán egy csomó vizsálynak lenne ezáltal elhíntéit magva. Der Dalesz kriegt sich! A mai nyomoruságos világban annyi reflektáns, éhes zsidó nyujtaná ki kezét, hogy az illető hitközség vezetősége elhárítaná magától a nagy szerencsét.

Egyelőre ne legyen erre gondunk — ugyebár? Mert a livornói hitközség nyert és nem érdéylt, csehszlovákiai, vagy jugoszláv közösség.

Végre egy okos megoldás

Szükség törvényt bont — így mondja a közmondás. Így történt ez a mannheimi hitközségnél is. Ebben a németországi hitközségben az történt, hogy a hitközség elnöke Prof. dr. Moses kénytelen volt elköltözni a náci országából, hogy boldogulását, amelyet elgáncsoltak Hitler hívei, más országban keresse meg. Egy hitközségi elnökség nem hálás feladat sehohsem a világon, hát még Németországban és ma, amikor és ahol különféle támadásoknak lehet kitéve egy hitközségi elnök. Ezért nem akadt senki a mannheimi hitközségben, aki erre a tisztségre reflektált volna. Sőt — udvariasan bár — de elhárították maguktól ezt a megállapítást. Mit tesz erre egy hitközségi közület?

Egyhangú határozattal elnökké választotta a hitközség főrabbiját: dr. Grünwaldot. Határozottan okos megoldás. lelki szemeink előtt egészen ragyogó perspektíva tárul. Milyen csodás és mennyire megnyugtató is volna minden vonalon, ha a hitközségek saját főrabbijukat választanák meg elnöknek. Anny Mannheimben szükég, az lehetne itt mifelénk forradalmi újítás. Mily klasszikusan szép és mily paradicsomian ideális volna, ha például

Késnélküli borotválkozáshoz csakis

„LEVANTE-POWER”

borotválóport használja.

Szagtalan, hygienicus, biztos hatásu.

Gyártja: CHIMICA VEGETIGYÁR

ORADEA, Str. P. Cerna 1.

BERKOVITSNÉ

Orth. Kóser vendéglője

ORADEA, Str. Nic. Iorga

(Zöldfa ucca) 19

Lakodalmak, bankettek részére elegáns külön-terem az emeleten

A vese, hólyag epe és gyomorbetegségek

legbiztosabb gyógyszere a paptamási

„LITHYNIA” ásványgyógyviz

Üdit. Kapható mindenütt! Gyógyít.

Ierakatok:

ORADEA. Főlerakat Str. N. Filipescu 23. Telefon 176.

ARAD. Kardos M. utócai Str. Eminescu 16. Telefon: 6-86.

TIMISOARA. Kardos M. utócai Str. Vladimirescu Tudor 30. Telefon: 21-24

CLUJ. Vitromia Cal Reg. Ferdinand 70. Telefon: 9-47.

SATUMARE. Moskovits Béla Str. Corvinilor 19

TO. MUREŞ. Csiky Emil.

CAREI. Fr. Lud. cher Str. Gen. Moşoiu 4.

BUCUREŞTI. Str. Academia 8. Telefon: 381-40.

Salu-Maren Teitelbaum Joel főrabbi ur lena a ros-hakohol. Mennyire rendben tudná ő tartani a hitközséget. Mennyire nem volna akkor sehohsem hatásköri fultengés. Vagy Careiben (Nagykároly), ahol két rabbi küzd a hatalomért. Mily egyszerű megoldás volna. Az egyik rabbi legyen a hitközségi elnök, a másik a főrabbi. Mindkettő dotált állásban. Ha volna is közöttük vita — hát hol nincs vita a rabbi és ros-hakohol között? Mindentűt. Csak egy hitközség létezik a világon, ahol ez nem fordulhat elő. Mannheimban. Ideális hely házsártos elökök és rabbik számára. Ha csak? Hacsak? dr. Grünwald mannheimi főrabbi mint hitközségi elnök, nem-e kerül konfliktusba — önmagával. Ami két ily tisztség betöltésénél — logikus is volna...

Az adott szó — nem vonható vissza

A „Népünk” számára írta: Reich Jakob, Timisoara

Gyermekkoruk óta voltak jó barátok. Gyakran látogatták meg egymást. Ilyenkor örömmel emlékeztek meg egymás szüleinél látottakról. Ujra ifjúk voltak és egymás iránti vonzalmuk még bensőségesebb lett. Nem voltak vérrokonok, de egyetértésük példás volt. Dehogyan ellenkezett volna az egyik, ha a másik valamit vele szeretett volna elvégeztetni. Mintha egy fejjel gondolkoztak volna, egy szív dobbanását érezte emindkettő. Legnagyobb szeretettel ápolták azt az óhajt, hogy gyermekeikbe is átplánálják, megerősítik lelki megvilágítását. Az ünnep nemcsak a vallásnak, de a családnak is bensősége volt. Az apák saját gyermekeiknek hozott ajándéka mellett, mindenkor ott volt a barát gyermeke iránti jószagos figyelme is. Így multak a napok, az évek...

Andor a fővárosba került. Szüleihez írott leveleiből sohasem marad ki az a meleg érdeklődés Eszter iránt, melyet még otthon éreztet és ápol. Ószinte vonzalma a két család előtt nem volt titok. Miért is titkolták volna. A gyermekek szépek és egészségesek

voltak. Szüleik mintájára ők is megértették egymást és gyermeki gondolkozással szőtték a jövő megvalósulásához képzeletüket,

A kisváros új tanítót kapott, ki nőilen volt, szórakozást keresett, szabad idejét kellemesen akarta elfölteni.

Minden család szivesen nyitott ajtót az intelligens tanítónak. Hallgatták mesteri oktatását, melyből az öregek is kivették részüket. Így járta végig a családok házakat az új tanító, hol több, hol kevesebb elismerést barátságot nyerve.

Az egyéni ambíció rikán elégszik meg a kapott előnyökkel, többre vágyik. Saját elképzelését szeretné megvalósítani. Azok a mindennapi keretek csak egyszerűbb embereknek valók. Nagyobb tudás már válogatott hajlamot keres. Amint a csinos, színes ruha a testnek, úgy kell a léleknek is a maga bensőséges rokonszenve.

Andor érdeklődése Eszter iránt nem szűnt meg. Szülei minden levelükben az ismert megnyugtatót továbbították. Andor boldog volt abban a tudatban, hogy Eszter otthon elzárva a nagyvilágtól, reá vár. Csak ő él képzeletvilágában. Maga körül látja a fővárost romlott erkölcsvel, szinte felemelő tudat

árasztotta el valóját — Eszter házas szerény ségére gondolva.

Aron tanítónak kellemesen teltek a napjai. Iskolanövendékei szerették közvetlenségét. Otthon sietve mesélik el az elmúlt tanóra alatt kapott oktatást.

Aron közbecsülést vívott ki, most már vetekedni kezdtek kegyeiért. Ez nem volt mesterkélttség, az adott viszonyok önként teremték ki a helyzetet. A sok jó otthonból Aron mindig a jobbat választotta magának.

Eszter szüleinek többször képezte beszéd-tárgyát Áronnak Eszter iránt mutatott vonzalmá. Végül nem tulajdonítottak az esetnek nagyobb fontosságot, hiszen vannak itt szebb és gazdagabb leányok is, akiknek szüleik valósággal török magukat Aron után, kik magukénak akarják Áront megnyerni.

Aron gondolataival, érzéseivel magára volt hagyatva. Nem volt kortárs, barátja ki-nek lelkének rejtekét kiönthette volna. A kő-rítte történeteket éles megfigyeléssel tudta bírálani, de tapasztalatlan korával nem tudott ellentállani a fejleményeknek. A kapott sok dicséret csak fejlesztette becsvágyát. Többre kezdte magát értékelni. Végül megállapította, hogy ő valaki, ainek szintén szabad akarni valamit,

Pillanatsfelvételek a zsidó világból

Az eltört fog:

Egy fiatal csinos nő állított be a minap a varsói rabbinátushoz és kért, kövelet, könyörgött, sirt, jajgatott és végül csak nagy nehezen derült ki, hogy mit akar: Azonnal, pillanatnyi késedelem nélkül vissza akar térni a zsidó hitre. — Mi történt tulajdonképpen?

Az ifjú hölgynek aki közismert fogtechnikus, igen kitűnő állása volt kilátásba, azonban csak úgy, ha felveszi a keresztiséget. Hosszu lelki megpróbáltatás után végre rászánta magát, hogy kitér. Délelőtt elment a templomba, ahol a lelti atya felvette az új egyház kötelékébe. — Délután a rendelkező órák alatt pedig jött hozzá egy páciens, egy öreg zsidó asszony, hogy huzza ki a fogát.

A műtét megkezdődött, amely nem volt mentes a komplikációktól. A fog ugyanis a húzás közben ketté tört. Nyilván sokban hozzá járult ehhez a fogtöréshez a délelőtti kikeresztelkedés, amely miatt még mindig teljesen fel voltak dülva a fogtechnikusnő idegei. A fog kettétört és újra nekifogott a hölgy, hogy ilyen állapotában is kibuzza. A páciens óriási fájdalmakat állott ki, a fájdalom már-már elviselhetetlen volt mikor az öreg zsidó asszony így kiáltott fel: *Sma-Jisroel!*

Ez történt. Az elviselhetetlen fájdalom ezen a ponton különösképpen megváltozott. Az öreg zsidó asszony, mintha megkönnyebült volna, visszont a doktorkisasszony hirtelen fájdalmat érzett. Nem, már nem bírta tovább. Az idegei teljesen felmondták a szolgálatot. A keresztiség rem állta ki a Sma Jisroel tüpróbáját. — A doktorkisasszony lélegzszakadva rohant a varsói rabbinátushoz, kért, követelözött, könyörgött és sirt: Muszaj, hogy újra fölvegyenek a hitközségbe! Nem bírom! Muszaj...

Amikor Kuk és Duschinszky főrabbi találkoznak...

Jeruzsálem két főrabija, Rav Kuk a palesztinai rabbinács elnöke és Rav Duschinszky az önálló orthodoxia főrabija, amint arról rövid jelentés számol be, egy bankett alkalmával most találkoztak első ízben. Bankett és a főrabbi találkozása? Egy kissé bizarr módja annak, hogy zsidóság nagy vezetői megismerjék egymást. De hallgassuk csak meg, hogy mit mond a tudósítás: „Palesztina kormányzója abból az alkalomból, hogy a svéd királyi hercegpár meglátogatja az országot, bankettet rendezett. A bankettre meghívást kaptak Kuk, valamint Duschinszky főrabbi is.“ A palesztinai sajtó megjegyzi, a két nagy tekintélyű főrabbi most találkozik első ízben. Ebből is kitűnik tehát, hogy mi-

Andornak hírül hozták, hogy Áron soha forgolódik Eszter körül, ami Andort végig bántotta. Kitűzött célját komolyan akarta művelése előtt elérni, jövőjét, melyet jól akart megalapozni, Istenfélelme és valóságos érzése szerint — megnyugtatónak látta. Eszébe jutott a kísérettségén írott három aforizmájából kettő: „Aki nem vigyáz aranyára, — elveszti azt.“ „Aki télen a nyári kellemetességre gondolva — jeget gyűjt, az takarja el jegét a nap melege előtt.“

Eszternek és szüleinek hízegő volt, hogy a mindenki által becsült Áron több időt tölt náluk, mint más leányosháznál. Nem felejtették el Andort sem, de úgy fogadták a napokat amint jöttek. Nem nehéz megállapítani, hogy Áron beleszeretett Eszterbe. Megkérte kezét és megkapta a szülői beleegyezést.

Andor nem akarta komolyan venni Eszter eljegyzését. Az ő tiszta lelkében erős Hit élt, melyet nem homályosított el egy röpké hír, mégha Eszter eljegyzéséről is szólt! Szentül megvolt róla győződve, hogy az ő erős akarata eltér az elhamarkodott Hymen lánccát. Irt szüleinek, hogy gyermekéveiben ott hon tanult vallási és erkölcsi örökigazságok erejénél fogva gátolják meg e házasságot az ő javára. Meggyőződése volt: Az ő aranya,

ilyen jelentősége van a svéd hercegi pár palesztinai látogatásának. Mert csak gondoljuk meg, hogy mi történt volna, ha a hercegpár véletlenül nem megy Palesztinába és főként, ha a kormányzó nem ad bankettet? Talán csodának kellett volna történni. Talán csak a Mesiech eljövetelekor találkoztak volna. A nagy zsidó ügyek, a kritikus zsidó történelmi események nem tudták őket összehozni. Ellenkezőleg, csak még inkább eltávolították őket egymástól. De jött a svéd hercegpár — mintha mesébe olvasnánk — és összehozta a két zsidó főpapot Izrael országában. A hercegpár látogatása és a kormányzó udvarias diplomáciája létrehozta azt, amit a legnagyobb zsidó vezetőknek nem sikerült...

A keresztény hebraista.

Az alábbi történetet egy középeurópai állam palesztinai követének felesége beszélt el. A diplomata felesége leányának Jeruzsálemben francia nevelést kívánt nyújtani, beíratta tehát az Alliance Israélite iskolában. „Hogy a leányom megtanult-e eléggé franciául“ — mondotta a diplomata feleségé — „ezt nem tudom, de héberül igen hamar tökéletesen beszélt. Egy ízben Telavivba utaztam bevásárolni és leányomat is magammal vittem. Az üzletben beszéltek kissé franciául, de nem értetlek meg pontosan. Leányomat hivtam tehát, aki folyékonyan tolmácsolt köztem és a kereskedő között — héberül. Mielőtt elhagytam volna az üzletet, a kereskedő, aki nem volt tisztában a helyzettel, szemrehányó hangon a következőket mondta nekem. Asszonyom, Ön szégyelheti leánya előtt magát. Látja milyen jól beszél ő és Ön egyetlen szót sem tud... Vegyen példát a leányáról asszonyom!“

Kompenzáció

Rabbiner Assaf, jeruzsálemi tudós röviddel ezelőtt Indiában járt és tapasztalatairól a Hahed hasábjain számol be. Többek között a következőket írja: — Bombayban van a világhíres Bnei Israel hatalmas zsidó iskola, amelyben mintegy 500 zsidó tanuló között 100 indiai gyermek is tanul. Pedagógiai szempontból nem igen örvendetes dolog ez, érdeklődtem tehát mi ennek az oka. Felvilágosítottak, hogy a zsidó gyermekek túlnyomó többsége, aki ebbe az iskolába jár olyan szegény, hogy nem tud tandíjat fizetni. A gazdag zsidók ugyanis az angol iskolákba küldik gyermekeiket. Azok az indiai gyermekek viszont akik a Kadoorie-féle zsidó iskolába beiratkoznak, rendszeresen fizetik a tandíjat, amely igen jelentős bevételi forrást jelent az iskola-

csak az övé lehet. A mostani meleg naphól, hideg hold fog megmradni.

Andor édes apja a rabbihoz hívatta Eszter édes apját és vőlegényét. Előadta panaszát, melyet barátja nem is vett rossz néven. Most már inkább a nép szájától félt, mint saját lelkiismeretétől.

Andor édes apja elmondta, hogy barátja mindennapi látogatója volt. Gyermeke még elemista korában az iskolából való hazajövetelekor egy alkalommal kérdést kapott barátjától, hogy: Mit tanulatok? „Szenteld meg Nevedet azokban, akik Nevedet megszenteltesítik.“ — volt a lakonikus válasz. Erre barátom, a gyermekem és vallásunk iránti szeretetéből bővebb fejtegetést rögtönzött, hogy mi is rejlik e szent szavak értelmében. „Nem szabad hazudni! Az adott szó vissza nem vonható! Az igaz eljárás a legjobb megszentelése Isten nevének!“

A rabbinak nem volt sok szava, meri már Áron (a tanító) is lemondott Eszterről. A hallottak után gyökeret vert lelke mélyén a két család meghitt barátságának tudata, mely a gyermekekben még bizalmasabb közeledést is engedélyezett és meri szerinte is: A Szent Nevével nemzedékről-nemzedékre tartozunk dicshírti.

Andor pedig nyugodtan fejezhette be tanulmányait, hogy távollétében veszedelmbe jutott kincsét — örökké magáévá tehesse:

számára. Másodizben pedig akkor kellett újra csodálkoznom, amikor rájöttem, hogy nemcsak sok indiai gyermek, hanem számos indiai tanító is van a zsidó iskolában. Persze ez is takarékosági szempontból, mert az indiai tanerő olcsóbb, mint a zsidó pedagógus. Summa summárum Indiában merőben más a helyzet, mint errefelé. Itt a Notre Dame de Sion és a többi egyházi rend iskolái a gazdag zsidók pénzéből tartja fenn magát. Még hozzá, ez intézetek közül igen sok antiszemita is. Indiában azonban válságba kerülne a Kadoorie iskola, ha az indiai gyermekek nem fizetnének tandíjat!

Az államfő névjegye

Már néhány évvel ezelőtt történt, hogy Helene Horn varsói zsidó diáklány egy hivatalos állami ünnepségek keretében az iskola-delegáció élén üdvözölte Prof. Moscicki köztársasági elnököt és átnyújtott számára egy virágcsokrot. A kislány beszéde annyira megtejszett az elnöknek, hogy átnyújtott neki egy névjegyet, amelyen a következő szöveg állott: „Ha egyszer rosszul megy majd a dolga, forduljon hozzám.“ Helene Horn befejezte iskoláit és mint chaluca kivándorolt Palesztinába. Röviddel ezelőtt megbetegedett, elvesztette állását és igen válságos helyzetbe került. Eszébe jutott a névjegy... Levelet írt, amelyben panaszkolta helyzetét és arra kérte prof. Moscickit, hogy segítse hozzá egy álláshoz a telavivi P. K. O. lengyel bankban. Hónapok múltak el. Helen Hor helyzete még rosszabbra fordult, már el is felejtette a kére sorait. Egy napon azonban levelet kapott P. K. O. bank igazgatóságától, hogy azonnal jelentkezzen. Anidőn megérkezett már várta őt a bank direktora és jelen volt a lengyel követ is. Az asztalon pedig ott feküdt az államfő sajátkezű levele, amelyben kéri, hogy Helen Horat alkalmazza a bank. Néhány perc mulott el már csak ezután és Helen Horn-nak elmúltak a gondjai. A bank alkalmazta az elnök egyenes kérelmére a zsidó leányt, a követ pedig gyengéden ajkával érentette a homlokát...

Ne vásároljon

utánzatot, mert ma már eredeti

„HOFER“ hintőport

árusítanak 16 és 24 leiert.

Kelmefestést

minden színben, vegyeltisztítást, gallér mosást legszebben és legolcsóbban vállalok

BORGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fiókfelvétel: Str. Alexandril Colțui Millerandului.

Eredeti angol

valamint exkluziv belföldi szövet - különlegességeim, válogatott mintákban megérkeztek.

HACKMAYER

uriszabó

Oradea P. Regina Maria 3. (Bémer tér)

— Házasságokat legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredményekkel közvett, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA“ Iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116 Telefon 142.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

A „Népkünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Adar 5, február 8.

Szombat: Adar 6, február 9.

Heil szidra: תרומה

Heil háftóra: ויה נתן חכמה

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.10

gyertyagyújtás 5.20

Isentisztelet kezdete 5.25

Szombat befejezése 6.35

Az új nemzedék

Irta: Dr. Löwy József (Kassa)

Amikor több mint egy emberöltő előtt megkezdődött a modern cionizmus, Herzl mint önként adódó dolgot mondhatta az első kongresszuson; A cionizmus visszatérés a zsidósághoz, a zsidó országba való visszatérés előtt. Változtak az idők, ma már nagy részt abból áll a „cionista” nevelés, hogy eltávolítsák az ifjúságot a zsidóságtól, mielőtt kiküldenék a „zsidó” országba. Így csinálja ezt tudatosan az u. n. baloldali és így csinálja az u. n. klál-cionisták, akiket már régóta klálacionistáknak nevezett, mert nagyobb részük teljesen baloldali, csak épen a nevük nem az. Legáltalában a cseh-szlovák „általános” cionisták száz százalakban baloldaliak és sok más helyen úgy van Nos, az „általános” név alatt magukhoz csábitják a zsidó polgárok tömegeit, akik különben ellene volnának a baloldálnak, mert ez gazdaságilag kimondott ellenségük, vallás-erkölcsileg pedig távolabb áll tőlünk a kereszténységénél. Ez nem tulszás.

A Clujon megjelenő „Zsidó Ut-ban” (I évf. 10 szám) láttam a következő Verssorokat, melyeket Sinonovle I. héberjéből Adler H. fordított:

Lázadás.

Apád szavait ne figyelj, fiam,
Anyád tanítását ne hallgassa füled,
Mert atyád szava: a láncot fűzni,
És anyád tanítása: lassan menni.

Apjuk útjait ne járja a lábaid...

Nem pécézném ki az ellőttem igazán ismeretlen író sorait ha nem tudnám azt, hogy valóban úgy nevelik a chalucok nagy részét, illetve már a cserkészeket, hogy ne törődjenek a szülőkkel és különösen ne a nagyománnyal.

Az utolsó próféta *Maledchi* utolsó intése mást rendel és mást jósol. „Emlékezzetek meg Móse szolgám tanításáról, melyet neki rendeltem a Chóreben egész Jisráel számára, parancsokat és törvényeket. Ime elküldöm nektek *Élijáhu* profétát, mielőtt eljő Isten nagy és félelmes napja. És vissza téríti az apák szívét a gyermekekhez, a gyermekek szívét az apákhoz, nehogy eljőjjenek és megverjem az országot átokkal.” Csak akkor épülhet fel Jisráel országa, ha apák és fiuk egyesülnek Móse tanítása értelmében. A leendő Zsidó Állam alapjait ássák alá azok, akik a fiukat szüleiknek és a zsidó hagyományokkal a megvetésére tanítják.

Határozott meggyőződése az, hogy abban, hogy az angol kormányzat a zsidó országépítés határozott ellensége lett, nagy része van az új jisiv marxista, sőt leninista, de mintaképpen föltétlenül vallásellenes szellemének. Elvégre Palesztinát csak a biblia jogán követeljük — hiszen hová lenne a világ ha minden nép igényt tartana két ezer év előtt bírt földrőre? Az új jisiv pedig érvénytelennek minősíti ezt a jogforrást. Hát miért tekintse Anglia vagy a népszövetség érvényesnek?

Azonban mielőtt ezt a tárgyat folytatnám, visszatekerek *Maledchi* tanításához. Igen fontos az hogy először az apák szívét téríti vissza a gyermekekhez. Az *Apák kötelessége megérteni a gyermekeket, megérteni az új nemzedék lelkét és szükségleteit, nekik kell azt nevelni az ősi szellemben ugyan, de az új idők szükségleteinek megfelelőleg és akkor, de csak akkor lehetséges hogy a gyerekek szíve is visszatér az apákhoz. Valljuk be, sokat vétkeztek az apához irányban. És különösen azok az apák, akik egész kitközségek lelki apjai voltak, úgy legalább is kötelességük volt, hogy azok legyenek: a rabbik.*

Mi lett volna, ha a rabbik mint *Samuel Mohilover* z. c. b. kezdettől fogva beálltak volna a cionista mozgalommal. Fáj erre gondolni. És még ma is mily messze vagyunk attól, hogy a szülők szíve visszatérjen a gyermekekhez!

Eszembe jut az az epizód, hogy amikor egyszer több mint 30 évvel ezelőtt *Frankl Adolf*nak, a magyarországi orthodox iroda elnökének említettem azt, hogy az orthodoxia semmit sem tesz az ifjúság nevelése érdekében, könnyedén azt felelte: Ezt a problémát egy óra alatt meg lehet oldani. Azóta egy emberöltő telt el, de még annyit sem tudnak az orthodox vezetők hogy az ifjúság nevelése: *probléma*. Fontosabb probléma nekik a mahalajke a kehilékben. A sors

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a „Levant” utazási részvénytársasághoz, București, Strada Smârdan 11. vagy az ország különböző városaiban lévő képviselőihez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkívül olcsó utazást biztosít.

LEVANT

utazási részvénytársaság
București, Str. Smârdan 11. Telefon: 329—83.

Képviselői:

Cluj, „Hermes”, Cal. Reg. Ferdinand 15. Oradea, Str. N. Filipescu 13. Sibet, Piata Untrei 25. Petroșani, Strada Budai Deleanu 1. Huedin, Kohn Jochák. Satumare, Katz Heinrich. Dej, Izsák Samu.

azonban nem törődik a rabbikkal és a jobb sorsra érdemes orthodoxia egyéb vezetőivel az ifjúság megy, megy — de nem Móse útján. Az apáknak nem volt reá gondjuk, hogy azt megszeretessék vele. *Megy és építi Palesztinát, de nem a tóra törvényei szerint.* Ré-szint nem ismeri, részint nem is akarja ismerni őket. És mi, zsidó zsidók, nem tudjuk százszázalékos örömmel nézni az építő munkát. Tudjuk hogy minden homokra épül. Mivel hiányzik a zsidó vallás-erkölcsialap. Már Jorderkel megmondta a babilonai zsidóknak: „És ami felmerül elmétekben, semmiképen nem lesz meg, amikor azt mondjátok, legyünk úgy mint a többi népek, az országok nemzetségei, hogy szolgáljunk fának és kőnek. Életemre! — mond az Örökkévaló Isten, ha nem erős házzal, kinyújtott karral és alárántott haraggal fogok uralkodni rajtatok!”

Bálványimádás az is, amit a mai palesztinai munkásság művel: a Marx bálvány imádása — ami nem jobb a Baálnál. De nincs is több értelme. Mert tévedés azt gondolni, hogy a szocialista kommunista tanítások tudományos vizsgálatok eredményei. *Ép oly vak hit az, mint a Baálímádás volt, ép oly megcsufolása a zsidóságnak és ép annyira a környezet majmolása, mint a Baálímádás volt.* És ép úgy merészelik azt mondani: Ezek a te istened, Jisráél, mint évezredek előtt.

És mi az oka annak, hogy ez a tanítás oly könnyen terjed? Mert megengedi azt hogy valaki jó zsidónak mondja magát, anélkül, hogy zsidó kötelességeket teljesítene, anélkül hogy zsidó módon élne, ami kicsit terhe, volna sokaknak. Hiszen ez volt a bálványimádás lélektana az ókorban a reform-zsidóság lélektana a legújabb

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélküli visszakapja haja eredeti színét, ha FLOREAL hajregeneratórt használ. Semmiféle festék anyagot nem tartalmaz. A haj magába szívja ezen hajvizet és így a haj kellő táplálékot kap, minél fogva az őszülő hajszál rövid idő múlva egészséges és természetes színt és megfelelő sűrűséget ér el.

A FLOREAL hajregenerátor erősíti, szépíti a haját és hajhullást is megszünteti. Megakadályozza az őszülés a legmagasabb korig.

Képviselő: Drogueria Central Pap Károly, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 11.

— A német antiszemizmus és az olasz sajtó. Róma. — Az ismert olasz publicista, Pietro Solari, Olaszország egyik legelterjedtebb napilapjában a „Gazetta del Popolo”-ban cikket ír a német antiszemizmusról. Idézi még Hitler uralkodóerűlésekor Göringgel folytatott in erjúának egyes részleteit. Megállapítja, hogy abban az időben meg sokan nem hittek abban, hogy a német nemzeti szocializmus éppen az antiszemita programja fogja a lejtőre jutani. Nem szabad azt hinni — írja Solari — hogy Hitler az antiszemita programjából a jövőben is bármint engedni fog. Nem, mert minél több koncepcziót kénytelen adni az élet és a politika minden önállóan eredeti programjából, minél több kompromisszumba fogja beletényeztetni a valóság, annál inkább szilárdon és követkevensen kitart az antiszemita programja mellett. És valóban ez az egyetlen pont, amelyet olyan maradéktalanul megvalósított a horogkereszt, amelyért nem kell, hogy önmaga előtt szégyelje magát Hitler...

— Mentesev vannak szombaton az iskolába járástól a jugoszlaviai zsidó tanulók. Belgrád. A jugoszláv kormány újra tanujelét adta annak, hogy megértéssel viseltetik zsidó állampolgárai vallási éle ének zavar-talan kiélésével szemben és minden tekintetben elősegíti vallási kulturájukat. Így legutóbb a kultuszminiszter engedélyt adott a zsidó tanulók számára arra, hogy szombaton nem kötelező meglátogatni az iskolákat, ha val-lási érzésük ezt tiltja. A rendelet nagy örömet keltett országszerte a zsidóság körében. A kultuszminiszternél egyébként *Deutsch* szabadkai, *Práger* petrovoselói és *Grün* József moholi főrabbiik intervenciáltak a zombati iskolák kötelezettsége megszüntetése érdekében.

— Bűnvá i feljelentés Danzig-ban a „Stürmer” ellen. Danzig. — Az ismert d azigi zsidó író *Samuel Glücksman*, aki röviddel ezelőtt jelentette meg az „Antiszemita irodalom hamisítványai” címen brosúráját, jogilag megalapozott bűnvádi feljelentést tett *Julius Strizcher*, a „Stürmer” főszerkesztője és munkatársai ellen istenkáromlás és hamisítás miatt. A feljelentés kifejti, hogy a „Stürmer” 1935-ben megjelent második számban a bibliai egy aljas bűntényi regénynek nevezi, amely gyilkosságra,

korban is.

Van-e kilátás javulásra? Ez csak a vallásos zsidó-ságtól függ. Tény az, hogy az Erec Jisráelba áthozók tulajtomó ré ze — most nem beszélnek a vezetőkről — nem barátja a modern pogányságnak, mely ma az Erecben terjeszkedik. Kétségtelenül rá lehet őket venni arra, hogy adjanak tovább is, de ama kimondott fel-tétellel, hogy a Zs. N. A. és a K. H. pénzből zsidó-ellenes intézményeket támogatni nem szabad. Nem tréfli konyhákat, nem vallás-ellenes szellemben nevelő iskolákat stb. stb. Meg vagyok győződve, hogy pld. ha leszavatálnák ez irányban pl. Erdély, vagy Szlovenszko Zs. N. A. persely tulajdonosait és K. H. jegyzőit, a tulajtomó rész amellelt nyilatkoznék, hogy nem zsidó ellenes célra adja a pénzt. És így volna az egyebütt is.

Ami ma Erecben történik, vegyese baj polittikal, gazdasági, de főleg zsidó vallás erkölcsi szempontból. Nem tesz jót a zsidósággal, aki ezt a tényt elhomá-lyosítja. A zsidók ma azért mennek az Erecbe, hogy *Kisá József* szerint úgy legyenek, mint más honfoglalo elődük. Foglalnak, mivel szorul a kapcájuk. Ez pedig nagyon szorul mindenütt. De menni fognak, ha a hely-zelük jobbra is fog fordulni. És azért el lehet és el kell érn azt, hogy nem szaporítják a szentföldön a Marx bálvány imádóinak a számát, hanem azért is, hogy mennek ki, hogy ott igazi zsidó módon éjjenek.

Erre kell nevelni az új nemzedéket, amely, — ha kimegy és ez kötelessége minden zsidónak aki még zsidóul érez. Kötelessége az első sorban az apáknak, a rabbikkak *Maledchi* szavai szerint. Ha ezek szom-ban továbbra sem teljesítik kötelességüket. — **Lo almon Jisroel!**

Van még annyi zsidó, aki el bírja végezni ezt a feladatot, de nem szabad elodézni. Minden perc, zsidó lelkebbe kerül.

És minden perc rontja polittikal helyzetünket is Erec-Jisraetben. Ma itt is harmadrendű poigárok vagyunk, akiket csak addig és azért tűrnek, ameddig az elsőrendű angolnak és a másodrendű arabnak a hasznára van.

Vissza a Tóra szelleméhez, vissza a „próféták-hoz! A szentnek vallott iratokkal a kezünkben, a próféták tanításával szívünkben és ajkunkon érvénye-síthetjük jogainkat Erec Jisraetra. Másként soha!

véggyalázásra, csalásra és erkölcstelenségre tanít. — *Glücksman* kifejti, hogy a „Stürmer” nemcsak a zsidó vallást gyalázza meg, hanem az összes pozitív vallások alapját és magvát. A „Stürmer” tulajdonosai es kádói teljes tudatában vannak annak, hogy hami-sítványokkal vezetik félre az olvasó közönségüket. — A danzigai ügyész, a biztosító *Glücksman* írói, hogy az adatok áttanulmányozása után a „Stürmer”-t kiltitják Danzig területéről.

— Egyetlen zsidó képviselője sem lesz a lengyel sejmnek! A proporcionalis választójog előírása és az egyszerű többségi szisztéma bevezetésével a lengyel zsidóság parlamenti képviselője rendkívül rászagos helyzetbe kerül. Az új rendszer ugyanis teljesen lehetetlenné teszi, hogy a lengyel zsidóság akár egyetlen parla-menti és szenátusi képviselőhez is hozzájusson és ki-vánságainak, sérelmeinek az országgyűlés előtt hangot adjon. A lengyel zsidóság körében érthető elkeser-ődést keltett az újabb polittikal numerusz-nullusz, mert ez a kérdés nemcsak jogi, de gazdasági érdekeit is mélyen sértik.

— Erdőt ültetnek Palesztinában a meggyilkolt Sándor király emlékére. Belgrád. Jugoszláv cionista és más zsidó szervezetek, a vezető körökkel az élen elha-tározták, hogy Erecz Jisraetben emléket áll-lítanak a tragikus körülmények között elhunyt Sándor jugoszláv király emlékére, egy erdő ültetésével, amely „Givat Melech Alexander” nevet fogja viselni. A jugoszláv zsidóság ha-tározatát mértékadó belgrádi udvari és kor-mánykörök szívből üdvözölték.

— Egészségünk részére a leg-jobb szer épen csak elég jó. Óva-kodjék sióny minőségű, káros hatású szerektől és ne kísérletezzék az egészségüvel! Alkalmazzon mindjárt kezdettől fogva orvosoktól ajánloti és klinikailag pró-bált gyógyszereket. Több mint 6000 orvos rend-kívül elismerően és dicsőreben nyilatkozt a *Togal* hatá-sáról és közülék nagyon sokan, különösen ártal-matlanságukat dicsőrik s azon tulajdonságát, hogy a szervezet jól tűri *Togal* aronnal ható, fájdalomcsilla-pító szer rheumánál, köszvénynél, ülőidegszébenél (lúsz), ideges fájdalmaknál és megfűléses betegse-geknel.

PALESZTINA

Tel-Aviv fejlődése. A városi tanács által kiadott hivatalos lap közli az építészeti hivatal beszámolóját az 1934. évben történt építkezésekről, melyeknek végösszege 2 és félmillió (1800 millió lei) fontot tett ki. Az elmúlt évben 2113 építési engedély lett kiadva, melynek folytán 13.697 lakosztály és 346 üzlethelyiség lett felépítve. Az építkezésekbe investált összegek meghaladják a 2.500.000 fontot. Ennek ellenében 1933 évben 2290 építési engedély lett kiadva 10.714 lakosztályra és 320 üzlethelyiségre 1.766.600 font előirányzattal. Az 1930 évvel szemben a vízhasználat 228 százalékkal emelkedett. A város bevétele az 1934 év első felében 129.630 font volt, az előző felév 83.783 fonttal szemben.

Nagyfokú gyümölcsbevétel Palesztinában. Palesztina, amely nagy forgalmat bonyolít le a narancskivitelben, egyébként gyümölcsstermelését csak lassu tempóban tudja kifejleszteni, úgy hogy kénytelen behozatalról gondoskodni. 1934 év első felében 43 058 font almát és 30.726 font körtét és szilvát importált.

A jeruzsálemi városi tanács megalakulása. Január 24 én ült össze első ízben az újonnan megválasztott városi tanács dr Hussein Fakri el Khaldi polgármester és Campbell kerületi biztos jelenlétében. Öt év óta ez volt az első alkalom, hogy a zsidó városi tanácsosok megjelentek a gyűlésen. Dr Khaldi polgármester kijelentette, hogy a városi tanács nem a politika küzdőtere — hanem a konstruktív munka kiinduló pontja kell legyen.

Dizengoff szerencsekívánata. Meier Dizengoff Tel Aviv polgármesterének egészségi állapota már annyira javult hogy a mindennapi orvosi bullethinok kiadását beszüntették. Daniel Austert, az újonnan kinevezett jeruzsálemi alpolgármestert táviraftalag üdvözölte kinevezése alkalmából.

A haifai kikötő kibővítése. Tekintettel a haifai kikötő rendkívül megnagyobbodott forgalmára, a jelenlegi méretek kicsinynek mutatkoztak, úgy, hogy angol mérnökök megkezdték a munkálatokat a kikötő kibővítésére. Úgy hírlik, hogy a megnagyobbodás nemcsak a kereskedelmi hajózást, hanem az angol flotta bázisát is fogja szolgálni.

A repülő posta továbbfejlesztése. Az év kezdetével a palesztinai repülő posta további fejlesztést ért el. Palesztina és Judia közötti kettős szolgálatot vezettek be. További négy aeroplánt állítottak be a Palesztina és Egyiptom közötti postai szolgálatra, mert az eddigi keretben nem tudják a folyton fokozódó forgalmat lebonyolítani.

Jeruzsálem új negyede. A Jeruzsálem közelében felépült Rechawiaht új negyedben 600 család lakik ezidő szerint. Rechawiaht előljárósága most pontos címjegyzéket adott ki a lakók névsoráról. Az új negyedben főként hivatalnokok és szabadfoglalkozási egyének családjai laknak. A lakosok között több mint 100 doktori címet visel. Az utóbbi esztendőben sok német menekült is telepedett itt.

Kulturkiállítás Tel-Avivban. A tel-avivi Levantemesse képcsán április és május havában egy „Tel-Avivi Peszach kulturkiállítás 5695”-t rendeznek. A kiállítás Bialik emlékének lesz szentelve és a kiállítási technika legmodernebb eszközeinek felhasználásával lesz felépítve. A dekoratív művészetet olyképpen fogják megoldani, hogy abból a zsidó nép renaissance tünjék elő minden vonatkozásában. A kiállítási bizottság élén Ussischkin és

Dizengoff állanak. A munkavezető bizottságot Schoschanah és Persitz vezetik. A kiállítási tervezet magában foglalja a héber könyv, palesztinai térkép, plakát, hírlap, a héber iskola, héber színészet, zsidó zene, festészet, grafika, fényképzési művészet, nyilvános népnevelés és a Bialik-emlék kiállítását.

Egy zsidót meggyilkoltak Jeruzsálemben. Israel Lichman, tejkereskedő és feleségét Ramalh Ganba való utazásuk alkalmával arabok megtámadták és a férfit meggyilkolták, a feleségét pedig súlyosan megsebesítették. Három arabot leartóztattak. A rendőrség vizsgálata szerint feltehető, hogy személyes bosszú műve volt az arabok támadása.

A héber egyetem ásatásai. Chederah közelében végzett ásatásoknál egy bronzkorszakbeli agyagedényt találtak. Az agyagedény korát 5000 évre becsülik. Az agyagnak házfomájú alakja van, amiből az akkori házak formájára lehet következtetni.

Dizengoff, Tel-Aviv polgármestere felépült betegségéből. Tel-Aviv Dizengoff, Tel-Aviv ös és népszerű polgármestere, mint megirtuk, súlyosan megbetegedett. Nemcsak Palesztina, de az egész világ zsidósága aggodalommal kísérte Dizengoff betegségének lefolyását, amely szerencsésen immár véget ért és a tevékeny polgármester már újra el tudja látni hivatalát. Sir Arthur Wauchope fő kormányzó sajátkezűleg írt levelében ad örömeinek kifejezést a polgármester felépülése kapcsán. Biztosítja egyben Dizengoffot, hogy Palesztina zsidó lakossága ép úgy, mint az angol lakosság is féltő aggodalommal figyeli betegségére és örömmel érteült gyógyulásáról.

Jeruzsálemben egy vonat összeütközött egy autóbusszal. Egy zsidó meghalt és több arab megsebesült.

Tel-Avivban nagyobb demonstrációt idézett elő, hogy egy zsidó templom melletti ut háznál a hivek felkérése dacára sem szüntették be szombaton a munkát a zsidó közművesek. — Ugyancsak a zsidók megtámadták 2 zsidó sofőrt, akik szombaton tüntetőleg vezették autójukat a legforgalmasabb utcákon keresztül. Mindkét esetben az angol rendőrség közbelépése vetett véget a tüntetések további elfajulásának.

A »Vadi-Havarit« völgyeketlen lakosai figyelmeztették a hatóságokat, hogy a legutóbbi felhőszakadás után ottmaradt víztömegek a lakosságot a malária veszélyének teszik ki.

Az arabok proklamálni akarják a Palesztina védelmére szolgáló évet. A Jeruzsálemi „Difaa” arab újság az arab pártok közli fegyverszünet gondolatát propagálja és egy „Palesztina védelmére szolgáló év” proklamálását sürgeti. Az újság felhívásban fordul az összes arab vezérekhez és lapokhoz, hogy csatlakozzanak ehhez a tervhez. Egy évig hagyjanak fel minden belső harccal és kölcsönös kritikával és minden erejüket fordítsák az „ország védelmére”. A gondolat nem rossz. Vajha a zsidó pártok is megszívlelnék néhány évre ezt az ideát.

Palesztina zsidó sportolói részt vesznek az athéni sportjátékokon. Athéni jelentik, hogy a görögországi sportszövetség hivatalosan értesítést kapott, mely szerint Palesztina az 1935 júniusában Athénben megtartandó „Földközi tenger sportjátékokban” részt fog venni. Palesztina sportolói, Görögország, Itália, Spanyolország és Törökország sportolóival kerülnek szembe.

Zwi Rosenblatt beutazhat Palesztinába. Az Arlosaroff per egyik felmentett vádlottját, Zwi Rosenblatot amikor európai utjáról a jaffai kikötőbe érkezett, nem akarták partra engedni, annak dacára, hogy szabályszerű visszatrási vizum birtokában volt. A beutazási tilalom okául azt hozták fel, hogy Rosenblatt a Palesztina kormány „fekete listáján” van. A beutazási tilalmat később mégis visszavonták.

Az Irak-Haifa Pipe Line ünnepélyes megnyitása. Január 22-én nyitotta meg Palesztina fő kormányzója ünnepélyes szertartások mellett Haifában a földalatti csővezetékét, amely az olajat Irakból juttatja el Haifába, ahonnan a különböző országokba lesz hajókon szállítva. A fő kormányzó nagyszabásu beszédben méltatta ennek a csővezetéknek fontos gazdasági jelentőségét Palesztina és a világ számára, majd megnyitotta az egyik szelepet, mire első ízben folyt a hosszú csővezetékén keresztül az olaj az angol tankhajókba.

A haifai technikum tíz éves jubileuma. A haifai technikum most ünnepelte fennállásának tíz éves jubileumát, amely egybe volt kötve az intézet végzett mérnökeinek felavatásával és egy új épületszárny építkezésének alapkövetelével, amely építkezésre a kormány 10.000 font hozzájárulást ad. A fő kormányzón kívül az összes zsidó és nemzsidó hatóságok, mintegy 300 vendég jelent meg, köztükük Haifa polgármestere, a városi tanács zsidó és arab tagjainak kíséretében. A fő kormányzót az angol himnusz hangjai mellett fogadták. A technikum direktora S. Kaplansky ismertette a technikum fejlődését, majd a fő kormányzó tartott beszédet, amelyben örömeinek adott kifejezést az intézet fejlődése fölött, amelynek szerinte igen nagy hivatása van az országnak.

Külső és belső Alija. Tel-Avivból jelentik: A zsidó bevándorlás minden korlátozás és illegálisokra történő hajtvadászat ellenére, feltartózatlanul folyik. Az arabok s az angolok nem hiába dühöngenek, de mintha csak a régi egyiptomi csoda történe: a szülések száma a palesztinai zsidóknál egyre emelkedik, de igen gyakoriak az ikerszülések, mintha a jó s egészséges palesztinai anyák dacból is szaporítani akarnák a zsidó lakosság számát. És amilyen szapora a „belső”, épp olyan a külső alijsa is. A hajók csak úgy ontják magukból a nagycsaládu certifikátos bevándorlókat. Így e napokban 325 jemenita zsidó érkezett Palesztinába, családönként 8—10 gyermekkel, de volt egy család, mely tizenhét tagot számlált s valamennyien egy certifikátra érkeztek. Az angol és arab bevándorlási közegek dühöngve nézték ezt a csodát, mert nem tudják, hogy már Egyiptomban is annál rohamosabban szaporodtak Izrael gyermekei, minél jobban elnyomták őket.

Brassóban

egyellen ort. כשר vendéglő a
Restaurant **Kahán** (Reg. Maria 7.)
az átutazó zsidóság találkozó helye.

Ha sósborszeszt veszel, ügyelj a
»DIANA« felírásra.

Cérnazoknik, hatszorosan erősítve: 4
pár Lei: 100 — Gross Ferencz harisnyagyárában, Brassó Kapu-u. 38.

— Vennék egy Czur Salom parcellát, ajánlatokat „Czur Salom” jellegével a kiadóhivatal továbbít.

Fertőzéstől óvja
bő-ét raptalja Szt. László fertőtlenítő
toalett szalonná

Egyesületi hírek

Bar-Micvoh ünnepély Mediáson. Igazi, szívet emelő és valódi zsidó ünnepély volt Citrom Benjámin hitk. elnök házában, fia Jonáthán Bar-Micvoh-ja alkalmával. Mivel a Bar-Micvoh szépen felépített homeotikus és halachikus fejtegetéseit befejezte, Reich Mózes főrabbi emelkedett és lendületes szavakban figyelmeztette az ifjút, ki anyai részről a Kszaw Szofer z. c. l. unokája, hogy járjon ősei nyomdokain. Utána Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbi, kit rokoni szállak fűznek a családhoz beszélte nagy hatással, főleg a Citrom család érdemeit az öszszsidóság érdekében emelte ki. Beszélte a mediási hitközség kebelében dúló ellentétokról és felhívta a hitközséget ezek teljes likvidálására. Beszéde oly hatást váltott ki, hogy nyomban megkezdődtek a tárgyalások és van rá remény, hogy ez sikerrel fog járni. Beszélte még Spärber Dávid brassói és Adler József segesvári főrabbi és ez utóbbi, mint a szomszéd hitközség rabbija a vendéglátó elnököt szposztrófolta ki hitközsége érdekében, fíradhatat ér. A megszokott eleganciával, terített asztaloknál 250 személy foglalt helyet, akik a legjobb hangulatban és felejthetetlen élményekkel a késő éjjeli órákban oszladoztak. A mediásinak hosszú időn át emlékeztetés lesz ez az igazi Szüde sel Micvoh.

Az aradi Brith-Hanoar-Hamizrachi az elmúlt héten ünnepélyes keretek között bucsúztatta el Ráth Efraimot, aki a közeljövőben távozik Erdélyből az Ereche. Steiner Jakob a Zákén Mizrach elnökének meglehangú üdvözlő beszéde után Gertner Zvi ez ifúság nevében köszönti héber nyelven Ráth Efraimot. Ezután emelkedik szólásra az ünnepelt Ráth Efraim, aki a közönség lelkes ünneplése közepette választott a köszöntésekre és kitűnően felépített nívós beszéd keretében mutat rá a cionizmus és mizrecionizmus aktuális napl politikai kérdéseire. Ezután a B. H. H. banketel adott vendégeként, amelyen felszólaltak Gertner Zvi, Fischer Fischel, Schepira Simon és Baruch Paszternák, majd Ráth Efraim emelkedett szavakkal válaszolt a felszólalásokra. A távozó Ráth Efraim ünneplése igen meleg hangulatban ért véget.

A clujai orth. zsidóság Beth Avrohom egyesülete vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnök lelt: Liebermann Sándor nagykereskedő, gabbe: Weisz Stegfried, gabbe séni: Léderer Lajos, pénztáros: Grünfeld Dávid, ellenőr: Mandula Erő és gazda: Hirach Samu lettek. Tanácsnokok: Léb Samu, Salamon Sámson dr. Glasner Izák, Meiszter Manó, Farkas Izák, Klein Hugó és Langfeld Márton lettek. A Gemilasz Chaszodim egylet vezetősége: Lévy Ignácz, Richter Salomon, Rubin Jenő és Izrael Fülöp. Az új elnökség tevékenileg tisztelgett reb Moseh Löwynél, aki nagy örömmel fejezte ki afélől, hogy ez új vezetőség több régi kipróbált férfi mellett nagyrészt az új nemzedékből áll, akik a hitörvények respektálásában, vallási tudásban is felveszik a nemes versenyt a régiekkel és így a Bész Avrohom egyesület a saját nevelési új generációjára nyugodtan bízhatja az egyesület szent hagyományainak az ápolását. Liebermann Sándor elnök halálosan köszöni meg rabbijuk üdvözlését, igéri, hogy elődei szellemében fognak működni.

A valeai hitközségben jól sikerült Bar-Micvoh ünnepély volt Abraham Rubinánál. Az imádkozás után az egész hitközség hivatalos volt a Kidusra. Mivel J. Jankev, a Bar-Micvoh szépen felépített charifesz és megidesz beszédet tartott, bátyja üdvözlötte őt megható szavakkal. Klein főrabbi magasnívójú szónoklata után beszélt még R. S. D. Heiman. Az ünnepély igen emelkedett hangulatban ért véget.

Templomavatás Ceicán. Jan. 20-án avatták fel nagy tömeg jelenlétében a ceicai orth. zsidó hitk. új templomát, melyen elsőnek Brisz N. szalonai főrabbi tartotta avató beszédét. Utána Brisz A. Hersch ceicai főrabbi buzdította a szöszékről hivatott köteleseggéretre. Majd R. Smüel Grünberger a tasnádi főrabbi leendő veje gyönyörködtette a híveket magasnívójú szónoklatával. A felavatást követő díszében ünnepelték meg egyben Gottlieb Gyula elnök 25 éves fíradhatatlan munkásságának jubileumát, amelyen a főrabbi üdvözlötte meleg szavakkal az elnököt, aki meghatóan válaszolt.

A vágujhelyi hitk. vezetősége elhatározta a megáresedett rabaiszék mielőbbi betöltését. Az itteni étel zsigyár kinyilatkoztatta, hogy a gyártmányai hechseradásával a megválasztandó főrabbit óhajlja megbízni, miáltal a leendő főrabbi egy jelentékeny mellékjövedelemre lenne szeri. Eszerint rövid időn belül kiírják a rabbinátus betöltésére szóló pályázatot.

Sevulusban, Krausz S. D. udvardi rabbi a hitközség meghívására egy jól sikerült szónoklatot tartott. Remélni lehet, hogy a daján állás körül keletkezett viszálykodás rövidesen dőlőre fog jutni.

A brassói orth. izr. hitközség Nőegylete február 10-re nagy előkészületeket tesz, hogy megünnepelje Engelmann Leoné huszonöt éves elnöknői jubileumát. A Nőegylet 34 éve áll fenn, amelynek Engelmann Leoné egyik nagyon tevékeny alapítogya volt és odaadó munkásságát nagyon méltányolta az egyesület, amikor 25 évvel ezelőtt elnöknőjének választotta meg. A jubiláló elnökő azzal, hogy fanatikus volt a jótékonyságnak, a semmiből maradandót alkotott és péld-

Látogassa meg Bucureștiben a „Luvru” Szállodát

Str. Carol No. 4. (szemben a posta központtal.) — Telefon 307-92.

Teljesen ujonnan átalakítva, a legmodernebb kényelem. — Szobák már 80 lettől kezdve. — Telefon — Fürdő — Hideg-meleg víz.

dátmutató eredményével mint a brassói zsidó társadalom kivételes egyénisége, méltán részolgált ezen ünneplésre. A Nőegylet önmagát tiszteli meg akkor, amidőn Engelmann Leonén keresztül a szív és a jószág megtestesítőjét, ünnepélyének kivételes kitüntetésében részesíti, azon Engelmann Leonét, aki oly sok éhez, didergő gyermekeket felruháztott, beteget orvosoltott és aki oly sokaknak enyhítette a fájdalmát. A Nőegylet jubileumán az öszsz brassói zsidó intézmények résztvesznek, ahol nagyszabású manifesztációk közepette szándékoznak üdvözölni az igazán nemesszívű elnököt. Vasárnap, folyó hó 10-én a brassói Red. ute két termében a Nőegylet díszközgyűlése keretében fogja elnökőjét ünnepelni, amikor is egyidejűleg nevére egy nagyobb alapítványt létesít, amelynek hovatartozása fölött ez elnökő fog dönteni. Az ünneplésen, az öszsz zsidó intézmények kívül, mindkét hitközség főrabbi is résztvesz.

A kassai Sasz Chevra Sövat 15-én ünnepelte szökös évét szijumját. Ezt megelőzően megejtették a tisztikar megválasztását a következő eredményel: Elnök Schaermann Simcn, alelnök Haas Mór, gondnok Harstein Ábrahám és Schreiber József, pénztáros Feldmann E., ellenőr Wolf H. Délután Brach Saul főrabbi a régi templomban egy mélyszántó hadront mondott. Este pedig egy dus lakoma során Pack, Wiesenberger és Hübscher rabbi, valamint Blum Rafael rabbijelölt mondottak szép pilput. A nagyszámú közönség lelkes hangulatban távozott a bankettől.

A ruszinszki zsidóságot a cseh kormány Rozsypál országos elnök közbenjárására 50.000 korona husvéti segélyben részesíti, mely öszsz a hitközségi elnökök úján kerül elosztásra. Ez az első eset, hogy Kárpát-alja szegény zsidósága segélyt kap a kormánytól és remélik a jövőben a cseh kormány más segélyeket is fog nyújtani, mert Kárpát-alja zsidósága az utóbbi években annyira elszegényedett, hogy az amugyis válsággal küzdő hitközségek képtelenek saját erejükből a segélyre szorultakon segíteni. A segély megszerzése, főleg az ungvári hitközség elnökének: Dr. László Gyula buzgó utánjárásának köszönhető.

Halálozás. A mediási hitközséget vértalan nagy veszteség éri. Reb Áron Sámuel z. c. l. huny el, aki mesze vidéken, mint jámbor istentől embernek ismertek. A múlt szombaton még Szatnaron volt az ottan időzőtt Reb Jakov krakói rebbe látogatására, alighogy hazaérkezett és alig szolt néhány ászellemült szót a nagy rebberől, szép csendesesen elszenderült. Háza mindenkor, mindenki részére nyitva állott, most is a bánfihunyadi rabbi volt vendége. Reich Mózes főrabbi szép szavakban méltatta Reb Áron Sámuel sokoldalú érdemeit, sokan köny és sírrel állottak körül koporsóját. Beszélte még Freund bánfihunyadi főrabbi, ki a felejthetetlen jötevőt méltatta. Tetemét kivétsága szerint Reteagra szállították. A város apraja, nagyja elkísérte a város határáig és mély szomorúsággal tértek vissza, hogy Reb Áron Sámuel nincs többé.

Jabotinszky is Stawszky találkozója. Lembergben jelentik: A krakkói revizionista konferenciára utaztában Jabotinszky és családja átutaztak a lembergi pályaudvaron, ahol hatalmas tömeg jelent meg üdvözlésére. A tömeg között Stawszky, az Arlosoroff pör ártatlan vádlottja is ott volt, aki megcsókolta Jabotinszky kezét és meghatva mondotta: „Neked köszönhetem, hogy megmenekültem a hóhér kezétől!” — Jabotinszky szerényen visszautasította ezekkel a szavakkal: „A zsidó népnek, a becsületes és igazságos zsidó tömegeknek tartozol hálával fiam, mely odaállt mellém, midőn harcokat harcoltam.”

Házasság. Winkler László, Winkler Mór, a bucurești hitközség elnökének fia és Adalfride Hilde Goltman (Sanfrancisko) ez uton értesítik öszsz rokonaikat és ismerőseiket, hogy Jeruzsálemben házasságra léptek. (M. k. é. h.)

A németellenes bojkott hatása. A londoni „Morning Post” Johannisburgból jelenti: Németország és dél-Afrika között létrejött árucserre megállapodást rövidesen hatálytalanítani kell. A kereskedelmi megállapodás értelmében dél-Afrikának 2¹/₂ millió font gyapjútkket kellene átvenni Németországtól. Ezt a kereskedelmi árucserre megállapodást azért nem lehet keresztülvinni, mert a dél-afrikai zsidók szervezeteinek németellenes bojkottjánál fogva, teljesen lehetetlenné vált, hogy a kontemplált áru mennyiséget el lehessen helyezni.

Héberbetűs írógépet keresek megvételre. Ajánlatok részletes leírással Rimóczy, Cluj, Str. Dubalarilor 1. sz.

Halálozás. Vasárnap meghalt Clujon (Kolozsvár) Fischer Hermann nagyszőlősi földbirtokos hetvenhat éves korában. A megboldogultban Fischer József dr. v. kamaral képviselő, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, apját vesztette el. Egyike volt Ruszinszki legérdemesebb zsidóknak. A pozsonyi jesiván papi pályára készült, de felhagyott ezzel a tervével és földbirtokos lett, Isten és a Természet rajongó szerelmese. Zsidó tanokkal és közügyekkel foglalkozó, dolgos, családjának élő, ősi erények tisztelkű hordozója volt. Érdemes feljegyezni róla, hogy Tórárt íratott saját használatára és a pergamentről olvasnia napról napra a Biblia megfelelő heil szakaszát. De nemcsak az írás szentségére ügyelt lobogó szeretettel, hanem arra is, hogy a korszerű zsidó életet a Biblia szellemével telítse. Gyermekeit modernül nevelte, beléjük plántálva a zsidó népiség és Clon szeretetét. Dr. Fischer József és Weinberger Nándorné mély és lendületes zsidó aktivitása az apai szellem gyökereiből táplálkozott. Az öreg ur néhány héttel ezelőtt gyermekei látogatására Kolozsvárra érkezett, ahol ágyának dől és orvosai és gyermekei gondos ápolása ellenére nem lehetett megmenteni az életnek. Temezése hétfőn délelőtt ment végbe nagy részvét mellett a kongresszusi hitközség új temetőjében. A gyászszertartást Rabetz főkátor vezetésével a hitközségi kórus végezte, a mélyen átértzett bucsubeszédet dr. Weinberger Mózes főrabbi tartotta, aki a Kohelet elgondolást alkalmazta az elhunyra. A beszéd abban a vígaszos zsidó megállapításban csendült ki, hogy ez emberi élet értelme az istentélelem és a törvények tisztelése, amit az elhunyt Fischer Hermann mindig hűséggel megtartott. A halottat Fischer József dr. barátai a szertartástéremből vállalkozó vitték a nyitott sírig, ahol fiat elmondották a Kaddis imát.

A Szovjetparadicsom. A „Szombat” munkatársa Bécsben megismerkedett egy orosz menekülttel, aki hat hete él Bécsben, miután élete kockázatásával elmenekült a vörös „paradicsomból”. A nagyműveltségű ember, aki távol áll attól, hogy bármilyen dolgot is elferdítve adjon elő, többek között a következőket mondotta, a lap munkatársának: — „A legjobban fizetett hivatalnokok és munkások is szűkséget szenvednek, hiszen a hivatalosan megállapított élelmiszer fejadatok oly kicsinyek, hogy azokat pótolni kell. Zugforgalomban egy kiló hus 20 rubel, egy kiló cukor 30 és egy kiló vaj 40 rubel! (1000, 1500 illetve, 2000 Lei.) Kész ruha, ami itt 40—50 schillingbe kerül, odakinn 300 rubelért (15000 Lei) kapható. — Az emberek éhesen vánszorognak az uccákon. Gyakori látvány, hogy jó táplált katonák éhségtől félig halott embereket bántalmaznak. A híres „gyermekmenhelyek”, csak arra valók, hogy a külföldieknek büszkén megmutogassák, de az uccákon és országutakon elvadulva csatangoló, kéregető, sőt rabló gyermekcsordákat nem igen mutogatják. Hivatalosan 8 óras a munkanap, de tényleg gyakran 16 órát is kell robotolni, mert ha nem, nincs élelmiszerjegy. Ami pedig a büszke mondást illeti, hogy „Oroszországban nincs munkanélküli”, — erről csak annyit, hogy tényleg, Oroszországban nincs munkanélkülieket nyilvántartó hivatal és hivatalosan nem vesznek tudomást a munkanélküli, kéhezettlen ácsorgó tömegekről. A politikai ellítelték — akik a halálbüntéstől megmenekültek — éleifogytiglani kényszermunkára ítélve, valóban olcsó munkaerők. Legolcsóbb táp- és fűszer a pálinka! *Ijesztő mértékben terjed az alkoholizmus, különösen a gyermekek között. A paraszt nem dolgozik, inkább élete kockázatára árán is hiszökik az országból. Ilyen lenne a paradicsom?...*

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPŰNK”-et!

RÖVID HIREK

BERLIN. Most ünneplik Németországban Swen Hedin utazó 70 éves születésnapját. Megfeledeztek azonban arról, hogy Swen Hedin nem árja származásu, mert anyja Bródy Ábrahámnak, egy Németországba vándorolt zsidónak leánya volt. — Bernhard Weisz egykori rendőrigazgató vagyonát az állam részére elkobozták. Weisz, rendőrigazgató korában is foglalkozott zsidóérdekű dolgokkal és elnöke volt a zsidó tudományos egyesületnek. — A berlini rendőrigazgatóság hivatalosan tudomására hozta 207 egyéneknek, hogy megfosztották őket német állampolgárságuktól. Az indoklás szerint olyan egyénekről van szó, akik 1918—1933 időközben kapták meg az állampolgárságot. A német jelentés ezen intézkedéshez még hozzáfűzi, hogy leginkább bevándorolt keleti zsidókról van szó. A kiutasítottak listáján 383 személy szerepel, akik közül nagyon sok Németországban született.

VARSÓ. Az elmúlt héten több, mint 1100 lengyel zsidó vándorolt ki Palesztinába. A kivándorlók nagy része chaluczkok voltak és Konstanzán, valamint Triestben keresztil utaztak az új hazába. Ez a kivándorlás egy újabb rekordot állított fel e téren — A varsói Agrojud hivatalosan közölte, hogy egyelőre semmi lehetőség nincs arra, hogy külföldiek Biro-Bidschában vándoroljanak és az ennek érdekében kifejtett propaganda valótlán.

SZALONIKI. A szaloniki törvényszék Fardis antiszemita lopszerkesztőt 4 havi börtönre ítélte igazgatás miatt. — A görög cionista szervezet átiratot küldött a cionista executivához és a Waad Leumihoz, valamint az executive bevándorlási hivatalához amelynek élén Jicchak Grünbaum áll, hogy tájékoztassák őket a szefard zsidóságnak a cionista mozgalomban és a Palesztina-építésben folytatott szerepéről. A görög cionisták átiratának magyarázata abban rejlik, hogy Jicchak Grünbaum lekicsinyelte volna a szefard zsidóságnak az újjéépítésben végzett munkáját. A szefardok világszervezete igen érzékenyen reagált erre és messze menő konzekvenciákkal fenyegette meg a cionista világszervezetet.

ROMA. Az olasz hadművek vezérigazgatóját, Umberto Pugliese tábornokot nevezte ki a kormány a hajóépítést vezető bizottság elnökévé. Pugliese tábornok, aki Olaszország legjobb hajóépítési szakembere, zsidó — Az olasz hitközségek központi tanácsa dr. Angelo Saccardoli, római főrabbit és dr. Angiolo Orvieto ismert író választotta meg a zsidó világkongresszusra kiküldendő delegátusoknak. — Civita Vecchiában a kormány képviselőjének, Prof. Sacerdoti Róma főrabbi, Minebi, a zsidó hitközség elnöke és Bassano ügyvéd, a zsidó sportklub elnöke jelenlétében átadták hivatalosnak az olasz zsidó ifjak részére épült tengerészeti iskolát.

BUCHARA. A perzsiai zsidóság helyzete a hatóságok és a lakosság antiszemita magatartása miatt újra rendkívül válságosra fordult. Különösen 200 zsidó család helyzete válságos, akik a bucharai zsidóülődzés elől menekültek. A Jewish Agency már röviddel ez előtt 100 certifikátot küldött a bucharai menekülteknek és most újra 25 certifikátot bocsájtott rendelkezésükre.

BELGRÁD. Az utóbbi napokban szerb fordításban, ciril betűkkel megjelent a Cion Bölcséinek Jegyzőkönyve. A pamflet számos helyre megküldték postán teljesen ingyen.

LEMBERG. A leMBERGI hitközség vezetőségét azon a címen, hogy mandátuma lejárt, hatóságilag feloszlatták. A hitközség vezetését a kormánybiztos vette át. Mellé 16 tagú bizottság van kinevezve, akik közül 5 cionista és 11 asszimiláns van.

PRÁGA. Gajda fassista vezér egybehívta alvezéreit és tudtukra adta, hogy „Nof” elnevezés alatt egyesíteni akarja a Csehszlovákiában élő német és magyar kisebbségeket az „árja front” keretében, melynek célja harcolni a szabadkőművesség és a zsidó marxizmus ellen. Hallgatói természetesen el voltak ragadtatva a vezér nagy koncepciójától.

LODZ. Egy nagy chalucz-telep megnyitóján megjelent a jóléti miniszterium képviselője is, aki a kormány nevében kijelentette, hogy a lengyel kormány élénk szimpátiával kíséri Palesztina újjéépítését és mindenkor segítségére lesz a zsidóságnak ebbeli munkájában, mert évszázadokon keresztül a lengyel nép is küzdött a honalapításért.

JERUZSÁLEM. A Palesztina Electric Corporation Ltd. egymillióról 2 és félmillió fortra, a Hapelles Ltd. 3000-ról 15 ezer fortra, a Hanotéah Ltd. 15 ezerrel 50 ezer fortra, a Nahania Seashore Development Company Ltd. 10 ezerrel 20 ezer fortra emelte fel alapítókéjét. — Petach Tikva mellett új munkáskolónia alapkövét rakták le a napokban. A telepesek a szükséges tőke egy részét maguk takarították meg az elmúlt évek során. A telepítéshez a Palesztina Mortgage and Credit Bank Ltd. nyújtott hitelt. A kolóniában 74 család helyezkedik el egyelőre.

PÁRIS. Selif északafrikai városban zsidó és franciellenes tüntetések voltak, amelyek azonban az idegen légió beavatkozása folytán aránylag nem voltak véresek. Két arabot agyonlőttek, egyet pedig súlyosan megsebesítettek, másrészt viszont az arabok sebesítettek meg 3 karhatalmi közeget. A tüntetés oka, hogy egy zsidó rendőr beavatkozott a részeg arabok közötti verekedésbe.

— **Alpár Gitta vallomása a vegyes házassággal járó tragédiáról.** Bécsben Alpár Gitta, az ismert mozsizinaszónő interjút adott egy hírlapírónak és ezt a vallomást közölni kell okolással mindkét nembeli zsidó ifjúsággal. — Az interjúban szó van Gusztáv Frölichről, az árja férjről, a divatos filmszínésről, ki jó üzletnek tekintette ezt a házasságot és akinek apja rá sem akart nézni törvénytelen fiára, viszont az anyja parasztiaszony, aki mélyen megveti zsidó menyét és becsméri már előre születendő unokáját, biztosan zsidó származására való tekintettel. Mikor a fajvédelem beütött, a férj inkább Hitlerre választotta. *Ime, a vegyes házasságban rendszeresen ez a mérleg a zsidóság szempontjából.* Az egészben, tragikus volta dacára, azonban van egy vigasztaló momentum, A primadona a hírlapírónak elmondta ugyanis, hogy a csiládi otthonból elküldte apját, aki hitközségi szolgálatban áll, valamint összes hozzátartozóit, mert a karácsonyt egyedül akarta tölteni, várva árja férjét. Ez azt bizonyítja, hogy *Alpár Gitta* elfelejtette, hogy valamilyen *Klopfer Regina* volt és ebben van a vigasztaló mozzanat, aki ilyen könnyen felejt, az gyorsan elfogja felejteni a házasságát, bármilyen emlékezetes is az zsidó közérdekből.

— **Hány zsidó él ma a világban.** A jeruzsálemi egyetem szociológiai intézetének professzora dr. Arthur Rupin egy nemrég megjelent könyvében elősorolja a világon ma élő zsidók számát. Ennek az adatát alapján jelenleg 16 millió zsidó él a világ minden táján. Ebből 4 $\frac{1}{2}$ millió nyugat Amerikában és 500.000 dél Amerikában, Európában 9.690.000 zsidó lakik. Ennek egy harmadrész 3.050.000 Lengyelországban (ami a lakosság 10 százaléka felel meg). Oroszországban a zsidók száma 2.750.000, Romániában 900.000, Németországban Hitler előtt 550.000 (ez a szám most legalább 50.000-el csökkent). Ezután következnek: Magyarország 500.000, Csehszlovákia 360.000, Nagybritánia 330.000, Ausztria 250.000, Franciaország 200.000, Litvánia 160 ezer, az Oroszországtól elszakadt többi államok 120.000 és Európa egyéb kis államai 100.000. Afrikában 487.000 zsidó lakik, ebből Délafrikában 80.000. A közeltelelten 445.000 lakik, amiből egyedül Palesztinában 300.000 zsidó lakik ezidőszent. A többi Ausztában (India, Szipéria, China stb.) és Ausztráliában összesen 225.000 zsidó él.

— **A vörös hólyag felpukkadt.** A varsói „Agro-Jid” nyilvánosságra hozza a moszkvai zsidó gyarmatosító egyesületnek az „Ozet”-nek követező érdekes jelenéseit: „A sajtóban megjelent ama közleményekkel szemben, hogy módot fognak találni a lengyel és más külföldieknek Biro Bidschánba való letelepítésére, az „Ozet” figyelmezteti az illetőket, hogy az „Agro-Jid” ezirányú memorandumát eddig még át sem tanulmányozták és így az még elintézését sem nyerhetik. De nem is valószínű, hogy külföldi egyéneknek egyáltalán megengedjék a Biro Bidschánba való letelepülést. Ezek a leplezetlen kijelentések után meg kell, hogy szűnjön az egyes országokban kifejtett azon propaganda, amelyekkel el akarják hitetni a külföldi zsidókkal, hogy a szovjet letelepedést engedélyez a számukra.

— **Öngyilkosságot követett el a trencsényi hitközség elnöke.** Trencsén. — Általános részvételt kelteit Trencsén és egész Szlovenszko zsidósága körében dr. Weisz Sándor közjegyző, a zsidó hitközség elnökének tragikus öngyilkossága. Dr. Weisz hetekkel ezelőtt felment a trencsényi hegyekre és az egyik sziklacsucsról levetette magát a mélységbe. Tettének oka valószínűleg a gazdasági nehézségeiben rejlett, Temetésén óriási tömeg vett részt és a nemzsidó testületek is képviselték magukat. Dr. Weisz régi és kimagasló tagja volt a városi tanácsnak.

— **Felhívás jugoszláviai előfizetőinkhez.** Inkasszánssunk, Lebovits Jakab ur jugoszláviai előfizetőinket rövidesen felkeresi, hogy járandóságainkat beinkasszálják. Kérjük olvasóinkat, munkájában támogassák, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük ezután is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A bujósdi

Rabbi Baruch unokája, a kis Jechiel egy másik pajtásával bujósdi játszott, jól elbújt és várta, hogy játszóháza felkeresse. Amint hosszabb ideig várta és kis pajtása nem jelentkezett, előjött buvóhelyéről. Ebből Jechiel észrevette, hogy a másik egyáltalában megsem kezdte a keresést. Efeletti bosszuságában kerseresen sirni kezdett és bement nagyapjához, hogy elpanaszolja az őt ért sérelmet Erre Rabbi Baruch is könnyekben tört ki és azt mondta: Így szól az Örökkévaló: „En elrejtőzködöm, de nem akad senki, aki engem felkeressen.”

Az ő szava által

A „Kobriner” egyik chasszidja egy nyilvános építkezésnél volt elfoglalva. Egy délelőtti nagy gondja támadt és nem birt magának tanácsot adni. Végre mindent félbe hagyott és anélkül, hogy saját lakására elment volna, előbb egyenesen a cadikhoz indult. Amint belépett, a cadiknak éppen a reggelijét találták fel és elmondta az áldást: „Minden a Te szavad által jött létre”. A belépő chasszidra fel sem figyelt és nem nyújtotta neki a kezét sem. A chasszid csak várta, amíg alkalma lesz a dolgát előadhatni. A rabbi végre azt mondta neki:

— „Azt hittem Zálmen, hogy te apádhoz hasonlitasz. Azonban csak most látom, hogy nem hasonlítasz hozzá. Egyízben apád, egy egész halom panasszal megakodva jött el hozzám. Amint belépett, éppen akkor is, mint most, ezt az áldást mondtam: „Minden a Te szavad által jött létre”. És amint ezen áldást befejeztem, észrevettem, hogy a te apád már távozni készül. „Avromele — mondom én — hát nincsen semmi kívánni valód?” „Nem!” felelé ő — és már bucsuzott is tőlem. Hát érted ezt Zálmen? Ha egy zsidó megérti azt, hogy minden az I-ten szavától eredt, akkor mi egyéb kérdeznél valójá marad még hátra neki? Hiszen ezzel minden kérdésére és bajára már megkapta a kellő választ.”

— Rabbi Mojsze ezzel bucsuzásra nyújtotta kezét a chasszidnak, aki teljesen megnyugodva távozott, hogy a dolgát tovább végezze.

En

Egy nagy „Maggid”-nak a tanítványa, aki évekig hallgatta annak utmutatói példadázál, hirtelen elhatározta, hogy hazautazik. Utözben eszébe jutott, hogy felkeresi Karlinban Rabbi Áhron, aki tanulóháza volt a Magidnál. Ejjéire járt már az idő, amikor a városkába ért, azonban a viszonylatás iránti vágya annyira elfogta, hogy dacára a késői időnek, egyenesen barátja háza felé ment és bekopogtatott a kivilágított ablakon. Ki kopog? hallotta a régi bizalmas hangot és azon hisztemben, hogy a bentiek is felismerték az ő hangját, röviden csak annyit felelt: „En! Az ablak azonban nem nyit ki és egy hang sem hallatszott többé belülről. „Áhron miért nem nyitja ajtót nekem?” Erre a barát megezdöll, de a hangja oly komor és ünneplés volt, hogy szinte megijedte tőle. „Hát ki az, aki merészeli magát „en”-nek nevezni, amely megszóllítás egyedül a Teremtőt illeti meg!”

Amint a tanítvány ezt meghallotta, magában így szólott: „Nincsen még vége az én tanulásomnak.” — Utját pedig egyenesen visszafelé vette Mesritschbe a Maggidhoz.

A jó tett

Amidőn Rabbi Bunain még fakereskedő volt és éventén Danzigba utazott a favására, egyszer egy kis városkában töltötte a szombatot, ahol egy vallásos és tudós emberről hallott, aki nagy nyomorban élt. Erre meghívta magát vendégül a szegény zsidó házába, akik előzőleg ellátott megfelelő házbereendezéssel és élelemmel, sőt rákényszerített új ruházatot is. A szombat elmúltával Rabbi Bunain vendéglátóját tekintélyes pénzösszeggel is megajándékozta. Amaz vonatkozott a pénzt elfogadni, hiszen ugyanis tulcsokot kapott tőle. A többit nem neked adtam — mondá a cadik — hanem magamnak, hogy általa gyógyulást kapjak arra a sebare, amit a te nyomorúságod ejtett rajtam és most azonban a jótékonyág parancsát akarom követni, amint írva vagyon:

— „Adakozzál és adjál neki és ne zuduljon fel a szived, amikor adtál neki.”

Aki nem tudja elviselni a szegénység látását, az igyokezzék addig azt ényhíteni, amig szivfájdalma teljesen elmúlik és csak azután von módjában igazán teljesíteni a jótékonyág parancsoltát.

A szükséglet

A schlotschovi maggid kezdetben nagy nélkülözések között élt, ennek dacára egy percig sem volt szomorú. Egyízben egyik tanítványa megkérdezte tőle: „Rabbi, hogyan imádkozol minden nap és azt mondd: áldott legyen a Teremtő, aki engem ellátott mindennel, amire szükségem van!”

Erre a maggid így válaszolt: „Bizonyára az, amire nekem szükségem van, az éppen a szegénység és ezzel mint az én szükségletemmel, a Teremtő ellátott engemet.”

A lovak

Amikor Rabbi Wolf szekeren utazott, nem engedte meg, hogy a lovakat fűssék.

— Még szidni sem kell őket, ha értesz a nyelvükön.